

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea
Regulamentului privind creditarea responsabilă a consumatorilor

Conținutul punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei ¹	Argumentarea autorului proiectului
Obiecții și propuneri de ordin general				
	Ministerul Justiției	1	Nu este clar dacă urmare aprobării Regulamentului privind creditarea responsabilă a consumatorilor, se abrogă Regulamentul privind creditarea responsabilă a consumatorilor de către bănci și Regulamentul privind cerințele de creditare responsabilă aplicate organizațiilor de creditare nebancaară. Or, proiectul nu conține informații referitor la acest aspect. Menționăm că, potrivit art. 65 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare – Legea nr. 100/2017), abrogarea intervine pentru evitarea paralelismelor în legislație.	Se acceptă În Proiect au fost incluse prevederi privind abrogarea Hotărârii Comitetului executiv al BNM nr.101/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind creditarea responsabilă a consumatorilor de către bănci și a Hotărârii CNPF nr. 20/5/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele de creditare responsabilă aplicate organizațiilor de creditare nebancaară.
	Ministerul Finanțelor	2	Atragem atenția că proiectul Hotărârii nu conține prevederi care, odată cu aprobarea proiectului, să abroge: - Hotărârea Comitetului executiv al Băncii naționale a Moldovei nr.101/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind creditarea responsabilă a consumatorilor de către bănci; - Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 20/5/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele de creditare responsabilă aplicate organizațiilor de creditare nebancaară (în temeiul prevederilor art. X alin.(6) din Legea nr.214/2023 pentru modificarea unor	Se acceptă În Proiect au fost incluse prevederi privind abrogarea Hotărârii Comitetului executiv al BNM nr.101/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind creditarea responsabilă a consumatorilor de către bănci și a Hotărârii CNPF nr. 20/5/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele de creditare responsabilă

¹ Câmpul "Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei" a fost menținut în redacția recepționată în cadrul procesului de consultare publică.

			acte normative (asigurarea transferului de atribuții conform Legii nr.178/2020 pentru modificarea unor acte normative). Prin urmare, se consideră necesar includerea în proiectul Hotărârii a prevederilor de abrogare a actelor normative menționate la data intrării în vigoare a proiectului, întru evitarea dublării de norme în legislația națională.	aplicate organizațiilor de creditare nebancaară.
	Ministerul Justiției	3	Cu titlu general, referitor la numerotarea subpunctelor, menționăm că, potrivit modificărilor operate, inclusiv în art. 52 alin. (3) al Legii nr. 100/2017, care au intrat în vigoare la 5 iulie 2024 (a se vedea Legea nr. 49/2024 pentru modificarea unor acte normative (procesul de elaborare și promovare a proiectelor actelor normative)), acestea se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar. În acest sens, spre exemplificare, în cazul pct. 4 din proiect, dispozițiile numerotate prin sbp. 1) - 7), se vor numerota prin 4.1, 4.2, ... 4.7. În cazul diviziunii subpunctelor însemnate prin litere, cum ar fi de exemplu în pct. 7 sbp. 13), diviziunile vor fi însemnate prin 7.13.1, 7.13.2, 7.13.3 și 7.13.4. Se vor revedea în acest sens și referințele la subpuncte din textul Regulamentului.	Se acceptă
	Ministerul Justiției	4	Având în vedere că, potrivit art. 45 alin. (1) al Legii nr. 100/2017, dispozițiile generale ale actului normativ cuprind dispozițiile ce determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare, orientează întreaga reglementare, explică termeni (noțiuni) și definesc concepte, recomandăm comasarea capitolului I și II într-un singur capitol, denumit „Dispoziții generale”.	Se acceptă
Capitolul V.	Ministerul Justiției	5	Referitor la capitolul V, menționăm că dispozițiile finale sunt caracteristice actului normativ de bază și nu a anexei la acesta, în cazul dat, a Regulamentului. În conformitate cu art.47 alin. (1) al Legii nr.100/2017, dispozițiile finale cuprind momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ. În context, capitolul V necesită a fi redenumit. În altă ordine de idei, atenționăm că potrivit normelor tehnicii legislative și uzanțelor de redactare a actelor normative, un capitol nu poate fi compus doar dintr-un singur punct.	Se acceptă parțial Capitolul a fost redenumit conform recomandării. Totodată, având în vedere structura actuală a Regulamentului și ținând cont de faptul, că prevederea punctului vizat nu poate fi atribuită altor capitole sau secțiuni, se consideră oportun menținerea acestuia în capitol separat.

<p>Capitolul I.</p>	<p>A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"</p>	<p>6</p>	<p>Se propune: ca domeniul de aplicare a Regulamentului să fie aplicabil și contractelor de leasing financiar, așa precum este prevăzut și la moment potrivit prevederilor din Regulamentul nr. 20/5/2022 privind cerințele de creditare responsabilă aplicate organizațiilor de creditare nebancaară, și de asemenea reieșind din faptul că la pct. 46 din proiectul Regulamentului se stabilește scadența maximă a contractului de leasing financiar nu poate depăși 7 ani, deci există anumite prevederi referitoare și la leasingul financiar, dar care au fost omise în punctele anterioare ale Regulamentului. Adicional, este de menționat că actorii AIE, conform Legii nr. 139/2007, art. 8, sunt responsabili pentru evaluarea bonității, iar până la acest moment, aceștia nu dispun de un regulament propriu. Astfel, pentru a-i alinia acestor prevederi și a asigura o echitate în sectorul financiar și o protecție cuvenită și complexă consumatorului, este necesar ca prevederile Regulamentului propus să fie aplicabil inclusiv Asociațiilor de Economii și Împrumut, chiar și în versiunea de separare a Regulamentelor.</p>	<p>Comentariu:</p> <p>Având în vedere faptul că prevederile Regulamentului se aplică în cazul băncilor și OCN, iar activitatea de leasing financiar se consideră activitate de creditare nebancaară, conform Legii nr.1/2018, și activitate permisă băncilor, conform Legii 202/2017, contractele de leasing financiar intră de facto sub incidența Regulamentului. Totodată, pentru claritate, au fost introduse unele completări în Regulament. BNM examinează oportunitatea extinderii acțiunii prevederilor privind creditarea responsabilă și asupra AEÎ.</p>
<p>Capitolul I, Pct.5, Pct.7 subpct.13, Pct.18</p>	<p>O.C.N. "Credit Rapid" S.R.L.</p>	<p>7</p>	<p>Se propune:</p> <p>1. Clarificarea reglementărilor: Definierea precisă a statutului de antreprenor, care să implice atât înregistrare legală, cât și un istoric de activitate.</p> <p>2. Delimitarea strictă între consumator și antreprenor: Persoana fizică care desfășoară activitate antreprenorială nu ar trebui să-și piardă drepturile de consumator.</p> <p>Reglementare uniformă: Autoritatea de Supraveghere ar trebui să emită prevederi clare și detaliate pentru evitarea confuziilor și tratamentului inegal.</p> <p>Argumentare: Regulamentul conține formulări vagi (ex. pct. 5, pct. 7 subpct. 13, pct. 18), lăsând loc interpretărilor subiective privind statutul persoanei fizice (consumator vs. antreprenor). Astfel, 90% dintre cererile respinse de noi au fost aprobate de alte entități financiare, indicând lipsa unei aplicări uniforme a regulamentului. Unii creditori profită de această situație, îndemnând debitorii să obțină o patentă de întreprinzător chiar în timpul procesului de creditare, eludând astfel cerințele de creditare responsabilă. Această</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Cadrul legislativ în vigoare reglementează explicit activitatea de antreprenor. Totuși, pentru a aduce claritate acestui subiect, Regulamentul a fost completat cu o noțiune (pct. 6.1) care denumește criteriile pe care trebuie să le întrunească activitatea de întreprinzător/profesională/independentă.</p> <p>Pct.4 din Regulament prevede calitatea explicită a persoanei fizice ca consumator dacă aceasta nu demonstrează documentar că scopul pentru care s-a solicitat creditul este cel pentru desfășurarea activității sale de întreprinzător/ profesionale/ independente.</p>

			dualitate de interpretare afectează creditorii care respectă regulamentul și creează o concurență neloială în piață.	
	Camera de Comerț Americană din Moldova	8	Considerăm oportună delimitarea clară a principiilor creditării responsabile între bănci și organizații de creditare nebanară prin aprobarea Regulamentelor separate pentru aceste două sectoare ținând cont de specificul de activitate ale acestora.	Nu se acceptă Scopul Regulamentului constă în stabilirea unor cerințe de creditare responsabilă a consumatorilor, indiferent dacă creditorul este o bancă sau OCN.
	O.C.N. „AVENTUS FINANCE” S.R.L.	9	În vederea asigurării respectării principiului constituțional privind piața liberă și concurența loială, și pentru a garanta un cadru echitabil și un echilibru concurențial, considerăm esențială delimitarea clară a principiilor creditării responsabile între bănci și organizații de creditare nebanară. În contextul actual, observăm o tendință continuă a consumatorilor de a opta pentru creditele bancare pentru rambursarea anticipată a creditelor obținute inițial de la OCN-uri. Aceasta situație sugerează o migrare a preferințelor consumatorilor de la OCN-uri către bănci, tendință care amenință viabilitatea și dezvoltarea pe termen lung a OCN-urilor. Considerăm relevante următoarele aspecte: a) consumatorii cu venituri salariale și care își primesc veniturile direct în conturile deschise la bănci, devin automat clienți ai acestora. Acest fapt face ca cheltuielile de marketing, operaționale, costul resurselor OCN-urilor raportate la numărul de clienți noi atrași să fie semnificativ mai mari față de Bănci; b) băncile pot oferi o varietate de produse bancare la pachet cu o ofertă de credit; oferta OCN-urilor la oferirea altor servicii financiare este limitată. c) băncile beneficiază de un avantaj concurențial și în procesul de rambursare/deservire a creditelor: acestea debitează contul clienților la scadența ratelor fără careva acțiuni din partea clienților, iar în cazul OCN-urilor consumatorul urmează să efectueze o acțiune benevolă de	Nu se acceptă Scopul Regulamentului constă în stabilirea unor cerințe de creditare responsabilă a consumatorilor, indiferent dacă creditorul este o bancă sau OCN. Aplicarea uniformă a cerințelor respective urmărește limitarea supraîndatorării consumatorilor, indiferent de segmentul pieței din care se finanțează.

			<p>rambursare a creditului (să meargă la oficiul OCN; să efectueze un ordin de plată; să achite la terminal, etc.)</p> <p>d) costul creditelor acordate de bănci este, în general, inferior costului creditelor oferite de OCN-uri, datorită costului mai redus al resurselor atrase și al cheltuielilor operaționale, precum și a posibilității de a oferi și alte servicii financiare, etc.</p> <p>Deși OCN-urile se disting adesea prin inovație, accesibilitate și rapiditate, observăm o tendință de uniformizare a avantajelor oferite de acestea, în timp ce băncile continuă să îmbunătățească și să diversifice propriile oferte.</p> <p>În acest context, și având în vedere restricțiile impuse de Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, este imperativ să se considere aceste diferențe în procesul de revizuire a regulamentului, pentru a asigura o piață financiară echitabilă și dinamică.</p>	
Obiecții și propuneri la proiectul Hotărârii				
La preambul	Ministerul Justiției	10	<p>În clauza de adoptare a proiectului de hotărâre se va indica doar temeiul juridic concret pentru emiterea acestui act normativ, referințele la alte norme ale actelor normative care nu constituie temei juridic de adoptare a actului normativ elaborat (nu constituie temei juridic pentru obiectul de reglementare al proiectului), nu se vor indica în clauza de adoptare. De exemplu, referințele la dispoziții care se referă la competența generală a autorității publice de a adopta acte normative în domeniul său de competență, nu constituie temei juridic de emitere.</p> <p>În context, art. 5 alin. (1) lit. d) și p), art. 27 alin. (1) lit. c) și art. 44 lit. a) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei nu constituie temei legal pentru emiterea actului normativ respectiv.</p>	Se acceptă

La pct. 2	Ministerul Justiției	11	În pct. 2 din proiectul hotărârii, cuvintele „în termen de” se vor substitui cu cuvintele „la expirarea a”. Menționăm că cuvintele „în termen de” se referă nu la o dată concretă, ci la o anumită perioadă, ceea ce este conceptual inacceptabil, deoarece legea nu poate intra în vigoare la diferite momente în interiorul unei perioade.	Se acceptă
Obiecții și propuneri la proiectul Regulamentului				
La parafa de aprobare	Ministerul Justiției	12	În parafa de aprobare a Regulamentului, textul „nr. ___ din ___ 2024” se va substitui cu textul „nr. ___/2024”, conform uzanțelor normative.	Se acceptă
1. Prezentul Regulament stabilește pentru băncile din Republica Moldova, sucursalele din Republica Moldova ale băncilor din alte state, precum și pentru organizațiile de creditare nebancaară, înregistrate în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate (în continuare – „creditori”) cerințele de creditare responsabilă față de consumatori în conformitate cu care se evaluează bonitatea consumatorilor în cazul creditelor destinate consumatorilor.	Ministerul Justiției	13	Cuvintele „Prezentul Regulament” sugerăm a fi substituit cu textul „Regulamentul privind creditarea responsabilă a consumatorilor (în continuare – Regulament)”.	Se acceptă
2. Creditorul aplică, pe bază individuală, prevederile prezentului Regulament.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	14	Textul „pe bază individuală” este formulat într-un mod ambiguu, astfel nu se distinge faptul dacă aplicarea regulamentului se face discreționar de către creditori sau dacă aceasta se referă la analiza caracteristicilor individuale ale debitorilor. Această ambiguitate poate crea interpretări neunitare, contravenind principiului clarității legislației. Recomandarea:	Comentariu: Prevederea a fost exclusă

			Nota de fundamentare urmează a fi completată pentru a explica în mod explicit sensul conceptului „pe bază individuală”. Așadar, se sugerează clarificarea dacă această formulare se referă exclusiv la analiza caracteristicilor fiecărui debitor, fără posibilitatea aplicării selective a regulamentului de către creditori.	
3. Prevederile prezentului Regulament se aplică contractelor de credit pentru consumatori.	BIC Infodebit Credit Report SRL	15	<p>Se solicită excluderea din Pct. 3: <i>„Prevederile prezentului Regulament se aplică contractelor de credit pentru consumatori.”</i> În mod deosebit argumentarea că <i>„Proiectul regulamentului cuprinde unele excepții de tipuri de credite conform prevederilor din art. 2 alin. (2) din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare Legea nr.202/2013) suplimentar celor prevăzute în cadrul normativ de creditare responsabilă pentru bănci.”</i> Se solicită excluderea excepției ce ține de “ Legea 202 din 2013 privind contractele de credit pentru consumatori articolul 2 aliniat 2, punctul c) contracte de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri;</p> <p>Argumentare: Considerăm absolut necesar ca această categorie de credit să fie inclusă în creditarea responsabilă și în calcularea bonității și RSDV din motiv că anume acest gen de credite nu sunt “fără costuri” , ci toate cheltuielile sunt suportate de compania care dorește să vândă produsele prin companiile de creditare la “ 0%” astfel condițiile de piață sunt de la 7% - 25% achitate de către companiile ce comercializează produse către companiile de creditare. O persoana fizica se poate ușor supraîndatora prin procurarea diferitelor bunuri “ la 0%”, iar prin lacuna legislativă ne confruntăm cu faptul ca aceste credite nu sunt verificate prin Birourile Istoriilor de Credit, astfel ignorându-se total bonitatea, sursele de venit (în caz ca ele sunt), gradul de îndatorare și comportamentul de plată a subiecților.</p> <p>Ca Birou al Istoriilor de Credit informăm că aceste „ Credite la 0%„ sunt cele mai neclare pentru subiecți/ consumatori. Astfel 85% din solicitările istoriei de credit a subiectului sunt anume această categorie de produse ce creează</p>	<p>Comentariu:</p> <p>Conform pct.3 (anterior pct.4) din Regulament, tipul contractului de credit menționat în propunere nu se mai regăsește în lista excepțiilor de la aplicarea prevederilor acestuia.</p>

			nedumerire în rândul cetățenilor argumentând ca ei nu au credite ci au cumpărat un produs în rate. Paradoxul legislativ consta în faptul că aceste " credite fără costuri" nu doar că au costuri ce sunt incluse în produsul final, dar și faptul ca ele nu au obligația verificării bonității subiectului, dar propriu zis acest credit va intra în calcularea gradului de îndatorare a subiectului pentru un alt credit cu costuri.	
"Biroul de Credit" S.R.L.	16	Se propune: A fi redactat Pct. 3 după cum urmează: "Prevederile prezentului Regulament se aplică tuturor contractelor de credit pentru consumatori, cu excepțiile prevăzute la pct.4." Argumentare: Considerăm necesar de a reglementa expres faptul că lista exhaustivă a contractelor de credit pentru care prevederile Regulamentului examinat nu sunt aplicabile, este prezentată la pct. 4. Astfel, se va evita interpretarea conform căreia prevederile Regulamentului nu s-ar aplica și creditelor enumerate la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori.	Nu se acceptă Obligativitatea de a verifica bonitatea debitorilor este stabilită prin art.38 ¹ din Legea 202/2017 și alin.3 ¹ -3 ³ ale art.5 din Legea 1/2018 și nu poate fi exceptată prin prevederile Regulamentului. Creditele prevăzute la pct.3 (anterior pct.4) sunt exceptate doar de la aplicarea prevederilor pct.8, subpct.8.6-8.8 și ale Secțiunilor 3-5 din Capitolul II.	
O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.	17	Se propune modificarea cu următorul conținut: Prevederile prezentului Regulament se aplică contractelor de credit ce cad sub incidența Legii nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori. Argumentare: Legea nr. 202/2013 stabilește în mod expres căror categorii de contracte acesta este aplicabilă, precum și căror categorii de contracte nu este aplicabilă, prin excepție (a se vedea art. 2, alin. (2)). În cazul în care se păstrează actuala formulare, se va crea o confuzie și o posibilă interpretare eronată atât pentru profesioniști, cât și pentru consumatori asupra excepțiilor indicate în Legea nr. 202/2013, iar o interpretare eronată poate genera litigii corespunzătoare, precum și o posibilă interpretare eronată de către instanțele de judecată, sau alte institutii, menite să soluționeze litigiile dintre părți. Un contract ce este exceptat din domeniul de aplicare al Legii nr. 202/2013, nu este considerat un contract de credit pentru consumatori și nu poate fi obiectul de reglementare al unui act normativ, ce vine să reglementeze activitatea	Nu se acceptă Scopul Legii nr.202/2013 urmărește crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, pe când scopul Regulamentului urmărește neadmiterea supraîndatorării debitorului, aprobându-se în temeiul Art.5 ² alin.(1) din Legea nr.548/1995. În acest context, nu este corectă interpretarea că excepțiile din Legea nr.202/2013 trebuie aplicate automat și Regulamentului elaborat cu alt scop și în temeiul altei legi.	

		<p>prudențială al creditorului în domeniul creditării consumatorului.</p> <p>Astfel, formularea din regulamentul actual, în vigoare, aplicat OCN-lor aduce o corectă și neechivocă înțelegere în partea ce ține de întinderea acțiunii Regulamentului.</p> <p>Mai mult, au fost incluse și păstrate doar unele excepții din Legea 202/2013, care erau aplicabile băncilor, datorită specificului activității acestora, precum și riscurilor sistemice la care se supun acestea luând în considerație caracterul, de exemplu, gratuit al unui raport juridic coroborat la riscul neexecutării obligației debitorului de restituire în termen al creditului contractat.</p> <p>În cele din urmă, se atestă faptul că prezentul Regulament nu se aplică asociațiilor de economii și împrumut, a căror autoritate de supraveghere, la fel, este Banca Națională a Moldovei. Dar reieșind din prevederile Legii nr. 139/2007 asociațiilor de economii și împrumut, acestea la fel acordă împrumuturi consumatorilor de servicii financiare și la fel urmează a evalua bonitatea acestora, care sunt persoane fizice. Or, definiția unui consumator un este determinată de calitatea de membru al acestuia în cadrul unei asociații de economii și împrumut, a se vedea definiția în baza Legii 105/2003 privind protecția consumatorilor:</p> <p>consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională;</p> <p>Însă Legea nr. 202/2013 prevede expres că prezenta lege nu se aplică contractelor de credit acordate de către asociațiile de economii și împrumut.</p> <p>Nu sunt incluși în excepțiile de la aplicarea Regulamentului nici angajații creditorului, pentru creditele preferențiale încheiate cu aceștia. Or, creditele acordate angajaților în condiții preferențiale nu pot fi considerate credite acordate consumatorilor, întrucât sunt stimulente de a își continua activitatea în cadrul structurii economice ale angajatorului. Acestea categorii de contracte sub nici o formă nu urmează a fi aplicate în domeniul de reglementare al Regulamentului privind creditarea responsabilă.</p>	
--	--	---	--

			Prin eliminarea creditelor fără costuri din lista excepțiilor se creează impresia că se ia în considerație doar interesele băncilor în eliminarea definitivă a unor astfel de produse pe piața financiară. Or, piața financiară trebuie să se bazeze pe o concurență liberă, fără a fi puse în evidență interesele unui sector (banca) și care în primul rând trebuie să ia în considerație interesele consumatorilor finali. Mai mult, Legea nr. 202/2013 este o lege specială, iar regulamentul BNM este un act normativ inferior acesteia și urmează să completeze și nu să stabilească excepții contradictorii cu Legea specială.	
4.Prevederile pct. 9 subpct. 6), 7), 8) și ale secțiunilor 3, 4 și 5 din Capitolul III din prezentul Regulament nu se aplică: [...]	Ministerul Justiției	18	Cuvintele „din prezentul Regulament” se vor exclude, în vederea respectării art. 55 alin. (4) al Legii nr. 100/2017, care prevede că, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural.	Se acceptă
	A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"	19	Se propune: păstrarea formulării anterioare așa cum era indicată în <i>Regulamentul nr. 20/5/2022 privind cerințele de creditare responsabilă aplicate organizațiilor de creditare nebancaară</i> , deoarece Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori stabilește expres excepții de la aplicarea acesteia în art. 2 alin. (2). Deci, pct. 4 urmează a fi completat inclusiv cu următoarea sintagmă: „creditelor care fac excepție, potrivit prevederilor art.2, alin.(2) din Legea nr. 202/2013”. Or, dacă nici prevederile Legii nr. 202/2013 nu sunt aplicabile contractelor exceptate din art.2, alin.(2), (lege care reglementează normele speciale aferente creditării consumatorilor, inclusiv necesitatea evaluării bonității consumatorului), atunci nici Regulamentul care stabilește cerințele de evaluare a bonității nu ar urma a fi aplicabil.	Nu se acceptă Regulamentul, inclusiv lista excepțiilor de la prevederile acestuia, a fost elaborat în temeiul Art.5 ² alin.(1) din Legea nr.548/1995, fără referință la Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori. Cele două acte normative au scopuri diferite, ceea ce justifică tratamentul diferit.
	A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"	20	Se propune: completarea pct. 4 cu 3 excepții de la aplicarea Regulamentului de creditare responsabilă: „8) contracte de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri; 9) contracte de credit acordate de către un angajator angajaților săi cu titlu accesoriu, fără dobândă sau cu o	Nu se acceptă Scopul Legii nr.202/2013 urmărește crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, pe când scopul Regulamentului urmărește

		<p><i>dobândă anuală efectivă mai mică decât cea practică pe piață și care nu se oferă altor persoane, ci numai salariiților; 10) creditele acordate persoanelor fizice, cu destinație finanțarea studiilor, acoperirea cheltuielilor de natură medicală ori a cheltuielilor legate de deces;”</i></p> <p>Contractele de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri sunt exceptate de la aplicarea Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori conform art. 2 alin. (2) lit. c), temei care nu a fost transpus în excepțiile expuse în pct. 5 al Regulamentului BNM supus consultării. Or, legiuitorul a conceput contractele de credit pentru consumatori astfel încât acestea să conțină costuri pentru deservirea creditului, iar creditul cu costuri 0 și dobândă 0, nu poate fi calificat ca contract de credit în sensul Legii nr. 202/2013, Legii nr. 1/2018 și Regulamentului privind creditarea responsabilă. Însăși formula de calcul a RSDV, presupune existența componentei de „serviciu datoriei” care implicit semnifică existența costurilor de deservire a creditului: „serviciu datoriei - (...) Plata medie lunară aferentă unui credit/împrumut se calculează ca raportul dintre valoarea creditului/împrumutului, a dobânzii și a altor plăți aferente la scadența reziduală a creditului/împrumutului în luni; Conform art. 3 din Legea nr.1/2018 credit (credit nebanca) este definit ca „angajament de a acorda bani ca împrumut cu condiția rambursării acestora, a plății dobânzii și/sau a altor plăți aferente; prelungire a termenului de rambursare a datoriei; angajament de a achiziționa o creanță sau alte drepturi de a efectua o plată de către organizația de creditare nebanca;”</p> <p>În așa fel, însăși legiuitorul prin art. 3 din Legea nr. 1/2018 și prin definiția contractului de credit, l-a condiționat de obligativitatea existenței costurilor, și astfel a exceptat aceste categorii de contracte din contracte de credit cu consumatorii, iar având în vedere forța juridică de lege organică, Regulamentul BNM, fiind un act subsidiar legii, nu poate conține prevederi contradictorii legii organice. Conform art. 16 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative: „(1) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă,</p>	<p>neadmiterea supraîndatorării debitorului, aprobându-se în temeiul Art.5² alin.(1) din Legea nr.548/1995. În acest context, nu este corectă interpretarea că excepțiile din Legea nr.202/2013 trebuie aplicate automat și Regulamentului elaborat cu alt scop și în temeiul altei legi.</p> <p>Acordarea creditului fără dobândă și alte costuri sau în condiții preferențiale nu înseamnă că acest credit nu trebuie restituit, rambursarea creditului realizându-se tot din veniturile debitorului. În aceste condiții, dacă aceste credite sunt exceptate de la respectarea RSDV, există riscul ca debitorul să se supraîndatoreze și să eșueze în plata obligațiilor sale. Destinația creditului nu influențează nivelul deservirii acestuia și nici capacitatea de plată a beneficiarului.</p>
--	--	--	--

			<p><i>în condițiile legii, acte normative. (2) Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate.”.</i></p> <p>Contracte de credit acordate de către un angajator angajaților săi cu titlu accesoriu, fără dobândă sau cu o dobândă anuală efectivă mai mică decât cea practică pe piață și care nu se oferă altor persoane, ci numai salariaților; - se regăsește ca excepție în art. 2 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 202/2013 și se referă la facilitate acordată salariatului de către angajator, și nu face parte din obiectul activității economice a angajatorului. În așa fel, este oportună păstrarea acestei excepții și în Regulamentul privind creditarea responsabilă.</p> <p>Creditele acordate persoanelor fizice, cu destinație finanțarea studiilor, acoperirea cheltuielilor de natură medicală ori a cheltuielilor legate de deces constituie o excepție prevăzută și de legislația României (art. 4 din Regulamentul BNR nr. 17 din 12 decembrie 2012 privind unele condiții de creditare, https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/143876), care având în vedere scopul nobil al creditării, acest tip de credite care deseori sunt de importanță vitală, cade sub incidența cazurilor în care este obligatorie evaluarea RSDV-ului. În așa fel, este oportună completarea cu acest temei a excepțiilor de la aplicarea Regulamentului privind creditarea responsabilă.</p>	
	O.C.N. “Easy Credit” S.R.L.	21	Se sugerează eliminarea acestuia. Argumentare:	Nu se acceptă

			<p>Aplicarea selectivă a unor excepții, care nu corespund cu excepțiile indicate în Legea nr. 202 va duce la o interpretare eronată, discriminatorie și neuniformă a prevederilor Regulamentului.</p> <p>Legea nr. 202/2013 prevede franc, ce credite nu sunt considerate credite încheiate cu consumatorii, fiind exceptate din domeniul aplicării acesteia.</p> <p>Odată cu modificarea punctului 3, decade necesitatea în includerea excepțiilor stabilite în punctul 4.</p>	<p>Scopul Legii nr.202/2013 urmărește crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, pe când scopul Regulamentului urmărește neadmiterea supraîndatorării debitorului, aprobându-se în temeiul Art.5² alin.(1) din Legea nr.548/1995. În acest context, nu este corectă interpretarea că excepțiile din Legea nr.202/2013 trebuie aplicate automat și Regulamentului elaborat cu alt scop și în temeiul altei legi.</p>
<p>4. Prevederile pct. 9 subpct. 6), 7), 8) și ale secțiunilor 3, 4 și 5 din Capitolul III din prezentul Regulament nu se aplică: 1) creditelor restructurate.</p>	<p>A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"</p>	22	<p>În condițiile în care se intenționează facilitarea proceselor de restructurare a datoriilor în vederea oferiți consumatorilor a unor condiții mai facilitare de onorare a obligațiilor (<i>evitând executarea silită</i>), considerăm utilă completarea Capitolului 1. pct. 4, alin. (1)) cu următorul text: „Regulamentul nu se aplică: Creditelor acordate în vederea rambursării complete a creditelor curente acordate consumatorului în condițiile micșorării serviciului datoriei”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea vizează procedura de refinanțare a creditelor vechi prin altul nou, procedură pentru care este prevăzută o clauză specială la pct. 35 (anterior pct. 36).</p>
	<p>O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L</p>	23	<p>Creditul devine restructurat odată cu semnarea unui acord adițional calificând acest credit drept activ renegociat sau prelungit, astfel excluderea acestor tipuri de credit din regulamentul nu are efectele scontate.</p> <p>În condițiile în care se intenționează facilitarea proceselor de restructurare a datoriilor în vederea oferiți consumatorilor a unor condiții mai facilitare de onorare a obligațiilor (<i>evitând executarea silită</i>), considerăm utilă modificarea: Capitolului 1. Pct. 4. Alin. 1): Regulamentul nu se aplică: 1) Creditelor acordate în vederea rambursării complete a creditelor curente acordate consumatorului în condițiile micșorării serviciului datoriei.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea vizează procedura de refinanțare a creditelor vechi prin altul nou, procedură pentru care este prevăzută o clauză specială la pct. 35 (anterior pct. 36).</p>
<p>4. Prevederile pct. 9 subpct. 6), 7), 8) și ale secțiunilor 3, 4 și 5 din Capitolul III din</p>	<p>A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"</p>	24	<p>Conform Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, facilitarea de tip „descoperit de cont” (overdraft) este un contract de credit explicit în baza căruia un creditor pune la dispoziția unui consumator mijloace bănești care depășesc soldul curent al contului curent al</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Regulamentul, inclusiv lista excepțiilor de la prevederile acestuia, a fost elaborat în baza atribuțiilor BNM</p>

<p>prezentul Regulament nu se aplică: 2) creditelor sub forma unei facilități de tip "descoperit de cont" (overdraft) și în baza cărora creditul trebuie rambursat în termen de o lună.</p>			<p>consumatorului. Noțiunea actuală este învechită, prin faptul că orice mijloace bănești puse la dispoziția consumatorului prin contractul de credit depășesc automat soldul contului curent și, respectiv, nu oferă o certitudine clară privind modalitatea acordării acestor tipuri de credite. Noțiunea de cont de plată este reglementată prin Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică Se propune modificarea acestui punct în următoarea redacție: „Regulamentul nu se aplică: Creditelor acordate pe un cont de plată deținut de către consumator și în baza cărora creditul trebuie rambursat în termen de cel mult 31 zile calendaristice”. Argumentare: o astfel de redacție oferă o claritate atât pentru mecanismul de acordare a creditelor (prin excluderea creditelor acordate în numerar), cât și asupra termenului de rambursare (noțiune în termen de o lună – nu este certă, or luna poate avea 28, 29, 30 sau 31 zile; la fel acest termen fiind maxim și nu exact de o lună).</p>	<p>stabilite prin Legea nr.548/1995, art. 5 lit. r), fără a face referire la Legea privind contractele de credit pentru consumatori.</p>
<p>4. Prevederile pct. 9 subpct. 6), 7), 8) și ale secțiunilor 3, 4 și 5 din Capitolul III din prezentul Regulament nu se aplică: 2) creditelor sub forma unei facilități de tip "descoperit de cont" (overdraft) și în baza cărora creditul trebuie rambursat în termen de o lună.</p>	<p>O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L</p>	<p>25</p>	<p>Conform legii nr. 202 din 12.07.2013, <i>facilitate de tip „descoperit de cont” (“overdraft”)</i> – contract de credit explicit în baza căruia un creditor pune la dispoziția unui consumator mijloace bănești care depășesc soldul curent al contului curent al consumatorului. Noțiunea actuală este învechită, prin faptul ca orice mijloace bănești puse la dispoziția consumatorului prin contractul de credit depășesc automat soldul contului curent și respectiv nu oferă o certitudine clară privind modalitatea acordării acestor tipuri de credite de către OCN-uri. Noțiunea de cont de plata este reglementata prin legea cu privire la serviciile de plata și moneda electronica Se propune modificarea acestui punct cu următoarele: Regulamentul nu se aplică: 2) Creditelor acordate pe un cont de plată deținut de către consumator și în baza cărora creditul trebuie rambursat în termen de cel mult 31 zile calendaristice. O astfel de redacție oferă o claritate atât pentru mecanismul de acordare a creditelor (prin excluderea creditelor acordate în numerar), cât și oferă o claritate</p>	<p>Nu se acceptă Regulamentul, inclusiv lista excepțiilor de la prevederile acestuia, a fost elaborat în baza atribuțiilor BNM stabilite prin Legea nr.548/1995, art. 5 lit. r), fără a face referire la Legea privind contractele de credit pentru consumatori.</p>

			asupra termenului de rambursare (noțiune în termen de o lună – nu este certă, ori luna poate avea 28, 29, 30 sau 31 zile, la fel acest termen fiind maxim și nu exact de o lună)	
Capitolul I, Pct. 4, alin 8); alin 9) (spre adăugare)	O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L	26	Includerea unui nou punct, a creditelor cu destinație specială similar practicii din <u>Romania</u> . 1. alin 8) se propune includerea unor credite cu destinații strict reglementate: Creditelor acordate consumatorilor, cu destinație finanțarea studiilor, acoperirea cheltuielilor de natură medicală ori a cheltuielilor legate de deces; 2. alin 9) Excluderea creditelor acordate fără dobândă și fără alte costuri: Acest tip de contracte este utilizat în special în cadrul contractelor legate, prin care consumatorii procură bunuri și servicii de la comercianți. Conform statisticilor proprii probabilitatea de default ale acestor credite este minimală comparativ cu un credit clasic. Respectiv examinarea cererilor de credit legat, prin prisma noului regulament va afecta atât activitatea comercianților (reducerea vânzărilor), cât și activitatea creditorilor, creând efecte în lanț cu impact negativ inclusiv asupra bugetului public.	Nu se acceptă 1. Destinația creditului nu influențează nivelul deservirii acestuia și nici capacitatea de plată a beneficiarului. 2. Chiar dacă probabilitatea de faliment a acestor credite este mai mică comparativ cu creditul obișnuit, rambursarea principalului creditului respectiv se realizează tot din veniturile debitorului. Dacă creditul se va acorda fără a ține cont de RSDV, deservirea acestui credit sau a altor credite asumate anterior ar putea fi afectată de suma care trebuie îndreptată spre plata principalului la creditul „fără dobândă și fără alte costuri”.
6.Termenii și expresiile utilizate în prezentul Regulament au semnificația prevăzută în Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (în continuare – Legea nr.202/2017), Legea nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară (în continuare – Legea nr.1/2018), Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare – Legea nr.202/2013) și în actele normative adoptate de BNM și CNPF în aplicarea	Ministerul Justiției	27	Abrevierile „BNM” și „CNPF” se vor conforma art. 54 alin. (1) lit. i) al Legii nr. 100/2017, care prevede că exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire.	Se acceptă

Legii nr.202/2017 și Legii nr.1/2018.				
7. În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele definiții: [...]	O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.	28	Se sugerează: introducerea definiției termenului de codebitor, pentru a fi aplicat uniform de către creditori, precum și cu includerea în sensul acestuia a calității de fidejutor solidar.	Nu se acceptă Noțiunea este reglementată și explicată în cadrul legal existent.
	A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"	29	Se propune: introducerea definiției explicite și detaliată a termenului „test de sensibilitate”. Existența unei definiții clare va evita tratarea incorectă sau unilaterală a acestui termen de către creditori și reprezentării acestora.	Se acceptă
7. În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele definiții: 1) credit acordat consumatorului – credit acordat în temeiul contractului de credit pentru consumatori;	O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.	30	Se sugerează modificarea cu următorul conținut: 1. alin. 1) credit acordat consumatorului – credit acordat în temeiul contractului de credit pentru consumatori și care cad sub incidența Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori; Argumentare: Prezentul Regulament urmează să fie aplicat raporturilor juridice, care cad sub incidența Legii 202/2013 cu excepțiile indicate. O altfel de abordare va duce la o interpretare eronată, discriminatorie și neuniformă a prevederilor Regulamentului, fiind în contradicție cu actul legislativ special. Legea nr. 202/2013 prevede franc, ce credite nu sunt considerate credite încheiate cu consumatorii, unele din ele fiind exceptate din domeniul aplicării acesteia.	Nu se acceptă Scopul Legii 202/2013 urmărește crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, pe când scopul Regulamentului urmărește neadmiterea supraîndatorării debitorului, aprobându-se în temeiul Art.5 ² alin.(1) din Legea 548/1995.
7. În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele definiții: 5) imobilul gajat – imobilul depus ca garanție pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor în temeiul unui contract de credit acordat consumatorului;	O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.	31	Se sugerează modificarea cu următorul conținut: alin. 5) imobilul ipotecat – bunul imobil, obiectul unui contract de ipotecă instituită în scopul asigurării executării obligației asumate de către consumator în temeiul unui contract de credit; Ulterior modificarea în tot conținutul regulamentului termenului de gaj cu cel de ipotecă și termenul de gajat cu cel de ipotecat. Argumentare: În textul Regulamentului sunt utilizați atât termenul de gaj, cât și de ipotecă. Urmează a fi aplicat uniform termenii în textul unui act normativ și utilizat termenul, prin preluarea definiției din Codul Civil al R.M.	Se acceptă parțial Termenul a fost modificat conform propunerii, însă definiția diferă de cea propusă.

7. În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele definiții: 9) serviciul datoriei – valoarea medie lunară a obligațiilor de plată pentru deservirea datoriei totale a consumatorului rezultate din contractele de credit/împrumut ale consumatorului și	"Biroul de Credit" S.R.L.	32	După textul "contractele de credit/împrumut ale consumatorului" se propune de introdus textul "încheiate cu bănci, organizații de creditare nebancaară, asociații de economii și împrumut,"	Nu se acceptă Pct. 1 din Regulament prevede expres instituțiile, cărora li se aplică prevederile acestuia.
cunoscute creditorului la etapa evaluării bonității consumatorului, calculată ca suma plăților medii lunare calculate pentru toate creditele/împrumuturile acordate consumatorului, inclusiv a celor la care acesta participă în calitate de codebitor, la momentul eliberării creditului împreună cu plata medie lunară a creditului nou. Plata medie lunară aferentă unui credit/împrumut se calculează ca raportul dintre valoarea creditului/împrumutului, a dobânzii și a altor plăți aferente la scadența reziduală a creditului/ împrumutului în luni.	A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"	33	1. Se propune: introducerea la noțiunea de serviciul datoriei după primul enunț al următoarei prevederi: „(...)”, cu excepția cardurilor de credit sau credite revolving, liniile de credit, unde în calculul serviciul datoriei se aplică doar dobânda lunar calculată”. 2. Tot aici, se propune excluderea din definiția serviciului datoriei a creditelor active ale debitorului a căror scadență este mai mică decât scadența creditului pentru care aplică debitorul. Dacă creditorul poate verifica din datele biroului istoriilor de credit că debitorul are un credit a cărui scadență survine într-o perioadă scurtă, conchidem că debitorul nu va fi pentru mult timp sub alte obligații, ceea ce ar limita nejustificat bonitatea debitorului. În acest scop, se propune ca în serviciu datoriei să nu fie inclusă valoare de deservire a creditului a căruia scadență survine în scurt timp.	Nu se acceptă Lista excepțiilor de la calculul RSDV este prevăzută la pct.3 din Regulament. Având în vedere faptul că cerințele privind determinarea RSDV se aplică în mod distinct, în funcție de cazurile reglementate expres de Regulament, definiția serviciului datoriei poartă un caracter general și nu poate fi denaturată în funcție de cazurile particulare de aplicare. Scadența obligațiilor viitoare într-o perioadă scurtă (nu este clar din propune dacă prin acest termen se are în vedere 1 lună sau 1 an) ale debitorului nu are incidență asupra cuantumului serviciului datoriei determinat la momentul acordării împrumutului.
7. În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele definiții:	Ministerul Justiției	34	Termenul „venitul mediu al consumatorului” din sbp. 11) sugerăm a fi substituit cu termenul „venitul mediu lunar al consumatorului”, în vederea corelării acestuia cu dispozițiile capitolului III secțiunea 4. În subsidiar,	Se acceptă

<p>11) venitul mediu al consumatorului – venitul net mediu lunar al consumatorului, utilizat la determinarea bonității acestuia la depunerea cererii pentru acordarea creditului, astfel cum este reglementat în Secțiunea 4 din Capitolul III.</p>	<p>O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.</p>	<p>35</p>	<p>recomandăm a utiliza una și aceeași terminologie în tot textul proiectului.</p> <p>Se sugerează modificarea cu următorul conținut: alin 11) venitul mediu al consumatorului – venitul brut mediu lunar al consumatorului, utilizat la determinarea bonității acestuia la depunerea cererii pentru acordarea creditului, astfel cum este reglementat în Secțiunea 4 din Capitolul III; Argumentare: Din experiența accesării datelor, veniturile nete sunt prezentate în mod diferit de la un birou al istoriilor de credite la altul, după cum și veniturile accesate de la un birou la altul diferă. Astfel, se propune utilizarea venitului brut pentru a armoniza datele cu privire la venituri din toate birourile istoriilor de credit.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Utilizarea venitului brut ar conduce la o apreciere denaturată a capacității reale de plată a consumatorului contrar principiului prudenței în evaluarea bonității. Divergențele existente între datele furnizate de birourile istoriilor de credit nu pot justifica modificarea definiției veniturilor luate în considerare, ci urmează a fi soluționate prin standardizarea și îmbunătățirea calității datelor raportate de aceste entități.</p>
<p>7. În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele definiții: 12) venituri confirmate – veniturile efectiv încasate ce pot fi confirmate prin documente emise de autoritățile publice, bănci, entitățile din domeniul financiar nebancaar și/sau birourile istoriilor de credit, inclusiv remiterile care pot fi confirmate documentar, certificatele de salariu pentru funcționarii publici</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>36</p>	<p>1. În sbp. 12), textul „nr. 406-II/1997” se va substitui cu textul „nr. 406/1997”.</p> <p>2. Subsecvent, în acest subpunct se va revedea necesitatea referinței la certificatele de salariu pentru funcționarii publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, ținând cont că acestea se pot regăsi în sintagma „documente emise de autoritățile publice” utilizată în textul normei.</p> <p>3. În subsidiar, cuvintele „certificatele de salariu” se vor revizui prin prisma terminologiei utilizate în Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și în alte acte normative.</p>	<p>1. Se acceptă</p> <p>2. Nu se acceptă</p> <p>Referința expresă a fost inclusă pentru claritatea aplicării prevederii.</p> <p>3. Se acceptă parțial</p> <p>Referința la Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne a fost exclusă.</p>

cu statut special conform prevederilor legii nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, precum și veniturile confirmate în baza documentelor primare cu regim special prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.294/1998 cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.406-II/1997.	Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova	37	<p>1. La pct.7 subpct.12, la definiția “venituri confirmate”, nu este clară intenția autorului de includere doar a certificatelor de salariu pentru funcționarii publici care au statut special conform prevederilor Legii nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne or, reglementarea salarizării în sectorul bugetar este stabilită prin Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care este aplicabilă nu doar funcționarilor publici cu statut special, dar și altor categorii de angajați din sectorul bugetar.</p> <p>Se propune uniformizarea prezentării certificatelor de salariu pentru angajații tuturor unităților din sectorul bugetar.</p> <p>2. Totodată, textul “406-II/1997” urmează să se substituie cu textul “406/1997”.</p>	<p>1. Nu se acceptă</p> <p>Prevederea a avut scopul de a include categoriile de funcționari publici cu statut special, a căror date despre venituri nu pot fi confirmare altfel decât prin emiterea actelor confirmative de către instituția publică în care acesta activează.</p> <p>2. Se acceptă</p>
	O.C.N. “Easy Credit” S.R.L.	38	<p>Se sugerează modificarea cu următorul conținut:</p> <p>alin 12) Venituri confirmate – veniturile efectiv încasate sau calculate de către angajator, sau terți, ce pot fi confirmate fie din surse oficiale deținute de autorități publice, birouri ale istoriilor de credit, bănci, societăți financiare nebancale, sau alte societăți comerciale sau persoane fizice, la care este angajat solicitantul, sau cu care acesta are încheiate contracte, acorduri în urma cărora acesta prestează servicii, precum și remitențele, sau alte venituri ce pot fi confirmate în baza extraselor electronice, verificarea cărora se face în prezența angajatului organizației de creditare nebancaară, precum și certificatele de salariu pentru funcționarii publici cu statut special conform prevederilor legii nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, precum și veniturile confirmate în baza documentelor primare cu regim special prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.294/1998 cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.406-II/1997.</p> <p>Argumentare:</p> <p>Pe lângă surse oficiale care sunt actualizate regulat, există și numeroase date cu privire la venituri, ce sunt obținute de către solicitant, dar care sunt declarate anual, astfel, nu se</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Informația despre venituri trebuie să se bazeze pe surse sigure de informații. Pentru includerea în calcul a veniturilor neregulate se poate aplica prevederea de la pct.17 din Regulament.</p>

			<p>regălesc în sistemele informaționale ale autorităților publice, cum ar fi: Plata locațiunii, venitul șoferilor de taxi și altor categorii de angajați, ale căror venituri sunt indicate cu mari întâzieri în baza de date ale fiscului (anul financiar viitor), Venitul obținut de cei ce practică muncă individuală. Astfel, excluderea posibilității accesării sau utilizării datelor din documentele prezentate de către solicitant sau extraselor din aplicațiile software (în cazul șoferilor de taxi), îi elimină din categoria persoanelor eligibile pe aceștia.</p>	
A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"	39	<p>1. Se propune: excluderea sintagmei „efectiv încasate” din definiția noțiunii venituri confirmate pentru că formula actuală împiedică incluziunea financiară a persoanelor și restrânge cerul de venituri și respectiv accesul persoanelor la creditare așa cum sunt tipuri de documente care dau dreptul sau confirmă dreptul de a încasa anumite venituri, precum și venituri a căror confirmare nu poate fi dovedită documentar, spre exemplu, când are loc achitarea în numerar conform contractelor, forme ale activității de întreprinzător, activitate individuală pentru care nu sunt necesare aparate de casă și fluxul este în numerar, deci documente și venituri care sunt respinse reieșind din prevederea actuală propusă.</p> <p>2. Tot la această noțiune, se propune introducerea sintagmei „inclusiv” înainte de fraza „de autorități publice” pentru a asigura că nu exclude și celelalte opțiuni posibile. Așadar, subpct. 12) din pct. 7 va avea următoarea redacție: <i>„venituri confirmate – veniturile ce pot fi confirmate prin documente emise, inclusiv de autoritățile publice, bănci, entitățile din domeniul financiar nebanca și/sau birourile istoriilor de credit, inclusiv remiterile care pot fi confirmate documentar, certificatele de salariu pentru funcționarii publici cu statut special conform prevederilor legii nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, precum și veniturile confirmate în baza documentelor primare cu regim special prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 294/1998 cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 406-II/1997”.</i></p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Întru evitarea supraîndatorării debitorilor și a evaluării bonității acestora, creditorii urmează să opereze doar cu informații confirmate privind veniturile efectiv încasate. Totodată, informația despre venituri trebuie să se bazeze pe surse sigure, ceea ce nu include documente nestandardizate și fără evidență strictă cum ar fi fișele de salariu (payslip).</p>	

			3. De asemenea, se propune completarea definiției cu fișe de salariu pentru cetățenii care muncesc peste hotarele Republicii Moldova pe motiv că unii cetățeni primesc salariul în numerar, iar alții care îl primesc prin transfer bancar, venind în țară nu mai au acces la aplicațiile client-bancă din statul în care au lucrat din cauza că acestea erau legate cu numerele de telefon din acea țară.	
	„FinComBank” S.A.	40	1. Cum ar trebui confirmate veniturile sub formă de transferuri (cerințe pentru expeditor, frecvență, documente justificate, pentru ce perioadă trebuie confirmate transferurile? 2. În cazul extraselor bancare/nebancare din străinătate pe care nu se aplică ștampile și semnături pot fi considerate autentice?	Comentariu: Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. Pentru recunoașterea veniturilor care se pot modifica semnificativ sau sunt neregulate se vor aplica prevederile pct.16-17. Veniturile vor fi recunoscute dacă sunt efectiv încasate și pot fi confirmate prin documentele enumerate la pct. 6.14.
7. În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele definiții: 13) activitate de întreprinzător desfășurată – orice activitate desfășurată potrivit prevederilor legislației în vigoare, inclusiv care includ criteriile de bază desprinse din Codul Civil nr.1107/2002, Codul Fiscal nr.1163/1997, Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: a) activitate de fabricare bunuri/executare lucrări/prestare servicii; b) activitatea care are drept scop asigurarea unei	Ministerul Justiției	41	În sbp. 13), precum și din în tot textul proiectului, cuvintele „legislației în vigoare” se vor substitui cu cuvântul „legislației”. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment.	Se acceptă
	A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"	42	Se propune următoarea redacție a noțiunii „activitate de întreprinzător desfășurată – orice activitate desfășurată de către o persoană, exercitarea căreia potrivit prevederilor legislației în vigoare îi atribuie calitatea de profesionist, inclusiv activitatea care include criteriile de bază desprinse din Codul Civil nr. 1107/2002, Codul Fiscal nr. 1163/1997, Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: a) activitate de fabricare bunuri/executare lucrări/prestare servicii; b) activitatea care are drept scop asigurarea unei surse permanente de venituri (obținerea de venituri); c) activitatea desfășurată în mod independent, sub proprie responsabilitate;	Se acceptă parțial 6.1. activitate de întreprinzător, profesională sau independentă – orice activitate desfășurată potrivit legislației, care corespunde concomitent următoarelor criterii de bază: 6.1.1. este o activitate de fabricare bunuri/executare lucrări/prestare servicii; 6.1.2. are drept scop asigurarea unei surse permanente de venituri;

<p>surse permanente de venituri (obținerea de venituri);</p> <p>c) activitatea desfășurată în mod independent, sub proprie responsabilitate;</p> <p>d) activitate înregistrată sub formă de întreprindere individuală sau în alte moduri prevăzute de lege.</p>			<p>d) activitate înregistrată sub formă de întreprindere individuală sau în alte moduri prevăzute de lege”.</p> <p>Argumentare: Această redacție asigură concordanță cu prevederile art. 34 alin. (3) din Codul Civil. Or, scopul de bază urmărit de legiuitor în cadrul acordării unei protecții sporite consumatorului este de a face diferența dintre consumator și profesionist, dintre scopul creditului pentru consum sau activitate de întreprinzător/profesională. Anume în această manieră face diferență și Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, în dependență de scop. Deci scopul general urmărit constă în atribuirea calității de consumator sau profesionist și respectiv dacă din prevederile legislației în vigoare rezultă clar și neechivoc că persoana este profesionist, anume acest fapt ar urma să fie luat în considerare și respectiv să rezulte din noțiunea propusă.</p>	<p>6.1.3. este desfășurată în mod independent, sub proprie responsabilitate;</p> <p>6.1.4. este înregistrată sub formă de întreprindere individuală sau în alte moduri prevăzute de legislație.</p>
<p>9. Anterior încheierii contractului de credit cu consumatorul, creditorul trebuie: [...]</p>	<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării</p>	43	<p>La Pct. 9 se stabilesc principiile fundamentale ale creditării responsabile, cum ar fi evaluarea bonității și prevenirea supraîndatorării, dar nu se prevede un mecanism de monitorizare pentru implementarea acestora. Lipsa unui astfel de mecanism poate genera dificultăți în aplicarea uniformă și eficientă a acestor principii.</p> <p>Recomandarea:</p> <p>Includerea unui sistem de raportare periodică din partea creditorilor către Banca Națională a Moldovei, pentru a verifica modul în care sunt respectate principiile creditării responsabile, acest fapt ar permite monitorizarea corectă a conformității.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În cadrul procesului de supraveghere a domeniilor respective, BNM efectuează inclusiv și supravegherea respectării de către creditorii a cadrului de creditare responsabilă.</p> <p>Capitolul III al Regulamentului include cerințele de raportare către BNM.</p>
<p>9. Anterior încheierii contractului de credit cu consumatorul, creditorul trebuie:</p> <p>1) să evalueze bonitatea consumatorului, bazându-se pe informații din surse oficiale care să documenteze veniturile confirmate, obligațiile de credit asumate și pe alte informații disponibile</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	44	<p>Textul „din capitolul III” se va exclude, în vederea respectării art. 55 alin. (4) al Legii nr. 100/2017.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>O.C.N. “Easy Credit” S.R.L.</p>	45	<p>Se sugerează expunerea în următoarea redacție:</p> <p>1) să evalueze bonitatea consumatorului, bazându-se pe informațiile despre veniturile confirmate, din sursele indicate în Capitolul II, punctul 7, alin. 12) din prezentului Regulament;</p> <p>Argumentare:</p> <p>Modificarea este necesară întrucât nu este definit termenul de sursă oficială. Pe lângă venituri declarate lunar, sunt și venituri ce urmează a fi declarate anual, pentru anul financiar precedent, cu achitarea impozitelor</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Modul de constatare a veniturilor anuale, ca și a altor venituri neregulate, este indicat în Regulament. Veniturile care nu pot fi confirmate din surse oficiale, inclusiv încasate pe conturile bancare din străinătate, nu pot servi drept bază pentru luarea deciziei de</p>

<p>creditorului care pot afecta bonitatea consumatorului, în conformitate cu Secțiunea 2 din Capitolul III.</p>			<p>corespunzătoare. La fel, nu este garantat de către stat mecanismul prin care toate datele introduse cu privire la venituri sunt veridice, complete și actualizate în timp real. Nu există mecanism de tragere la răspundere pentru introducerea unor date ce nu sunt veridice, complete sau reale. La fel, statul nu garantează includerea în termenul de venit redevențele, dividendele, alte venituri cu caracter ocazional, sau cele care sunt realizate pe teritoriul Republicii Moldova, dar achitate de societăți de peste hotarele Republicii Moldova, cum ar fi call-centre, unde angajații primesc mijloacele financiare pe cardurile bancare deschise în străinătate. La fel, statul nu garantează includerea și administrarea veniturilor sub formă de alocații, indemnizații realizate peste hotarele RM, precum și plata locațiilor realizate din transmiterea în chirie a unor bunuri aflate peste hotarele RM. Astfel, pe lângă datele din sursele SFS, urmează a fi precăutate pe viitor și datele prezentate fie documentar, fie electronic de către solicitant.</p> <p>O altă argumentare este utilizarea în proiect al termenului "documentate". Definiția termenului documentat este cel care se bazează pe documente emise. Or documentele, cum ar fi certificatele de salariu sunt excluse din lista surselor oficiale, indicate în definiția termenului venit confirmat.</p>	<p>acordare a finanțării solicitate de consumator.</p> <p>În ceea ce privește prevederea despre recunoașterea certificatelor de salariu pentru categoriile de funcționari publici cu statut special, aceasta a fost inclusă ținând cont de faptul că datele despre veniturile categoriei date de consumatori nu pot fi confirmare altfel decât prin emiterea actelor confirmative de către instituția publică în care aceștia activează, instituția publică încadrându-se în categoria surselor oficiale (emise de autorități publice).</p>
	<p>A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova"</p>	<p>46</p>	<p>Se propune introducerea unui termen de valabilitate de 90 de zile pentru evaluarea bonității consumatorului efectuată. Astfel, dacă creditorul a analizat bonitatea la o anumită dată, nu va mai fi necesară o nouă evaluare în această perioadă, chiar dacă debitorul accesează credite suplimentare, cu condiția că pe baza evaluării anterioare a bonității creditorul conchide că raportul RSVD nu va depăși limitele maxime stabilite.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Durata de 90 de zile nu este argumentată. Pe parcursul perioadei respective, pot surveni factori ce pot modifica bonitatea clientului și deteriora capacitatea consumatorului de plată (spre exemplu, pierderea locului de muncă, accesarea creditelor noi ș.a.).</p>
<p>13. Creditorul trebuie să se asigure că fidejutorul este informat cel puțin despre prevederile Codului Civil privind obligațiile fidejutorului bazate pe</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>47</p>	<p>Norma stabilită la pct. 13, care prevede că „Creditorul trebuie să se asigure că fidejutorul este informat cel puțin despre prevederile Codului Civil privind obligațiile fidejutorului bazate pe prevederile Hotărârii Guvernului nr.251/2019 cu privire la constatarea consultării independente a potențialului fidejutor consumator”</p>	<p>Se acceptă</p>

prevederile Hotărârii Guvernului nr. 251/2019 cu privire la constatarea consultării independente a potențialului fidejutor consumator.			necesită a fi reformulată, deoarece hotărârea de Guvern respectivă a fost emisă în temeiul Codului civil și nu viceversa.	
14. La evaluarea bonității unui consumator, creditorul asigură colectarea și evaluarea informațiilor luând în considerare, cel puțin următoarele: 1) veniturile confirmate ale consumatorului, diversitatea, sustenabilitatea, dinamica posibilă a veniturilor în viitor în baza factorilor obiectiv cunoscuți (de ex. stabilitatea angajării, condițiile economice generale, schimbările legislative, situația familială etc.);	Camera de Comerț Americană din Moldova	48	<p>Se propune următoarea redacție: „1) veniturile confirmate al consumatorului, diversitatea, sustenabilitatea, dinamica posibilă a veniturilor în viitor a veniturilor în baza factorilor obiectiv cunoscuți (de exemplu, stabilitatea angajării, condițiile economice generale, schimbările legislative, situația familială etc.)”.</p> <p>Argumentare: Atunci când se determină factorii cunoscuți în mod obiectiv pentru evaluarea veniturilor confirmate, nu este clar modul în care „situația familială” afectează direct venitul confirmat, deoarece circumstanțele legate de familie (de exemplu, starea civilă, numărul de persoane aflate la întreținere sau responsabilitățile de îngrijire) nu modifică în mod inerent câștigurile curente ale consumatorului. În schimb, acești factori influențează de obicei mai degrabă venitul disponibil sau obligațiile financiare, decât venitul confirmat în sine. În timp ce alți factori, cum ar fi stabilitatea ocupării forței de muncă și condițiile economice generale pot fi evaluați folosind criterii obiective și măsurabile, „situația familială” este în mod inerent subiectivă și poate varia foarte mult în diferite contexte culturale, juridice și individuale. Acest lucru ridică provocări în asigurarea coerenței și echității în aplicarea sa. Situațiile familiale sunt predispuse la schimbare (de exemplu, divorț, căsătorie, naștere) și este posibil să nu ofere o bază de încredere pentru proiectarea dinamicii viitoare a veniturilor. Această volatilitate poate complica utilizarea unor astfel de informații pentru evaluarea bonității pe termen lung. Având în vedere aceste ambiguități, propunem eliminarea referirii la „situația familială” din reglementările propuse pentru a evita orice ambiguitate în implementare. Alternativ, este necesară o clarificare suplimentară a modului în care „situația familială” se intenționează a fi luată în considerare în evaluarea venitului confirmat, pentru a asigura evaluări</p>	Se acceptă

			obiective, transparente și consecvente ale bonității. Exemplele enumerate – cum ar fi stabilitatea angajării, condițiile economice generale, schimbările legislative și situația familială – nu clarifică dacă sunt doar exemple ilustrative ale unor posibili factori obiectivi sau dacă reprezintă considerații obligatorii care trebuie luate în vedere la fiecare evaluare a diversității veniturilor, sustenabilității și potențialelor dinamici viitoare. Această lipsă de claritate creează incertitudine cu privire la obligațiile creditorului și flexibilitate în evaluarea bonității.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	49	<p>În cazul veniturilor neregulate (de exemplu, chirii, drepturi de autor), se prevede evaluarea acestora, dar nu oferă criterii detaliate pentru ajustarea acestor venituri în analiza capacității de rambursare, ceea ce poate conduce la aplicări neunitare sau abuzive.</p> <p>Totodată, la subpct. 1), utilizarea termenului „diversitatea veniturilor” este nejustificată, deoarece aceasta nu influențează direct bonitatea consumatorului, atât timp cât acesta prezintă informații clare și oficiale despre veniturile sale. În plus, includerea factorilor precum „condițiile economice generale” și „schimbările legislative” ca elemente pentru evaluarea bonității reprezintă concepte abstracte, care pot crea interpretări subiective și, eventual, abuzuri din partea creditorilor în raport cu debitorii consumatori.</p> <p>Recomandarea: Completarea articolului cu metodologie pentru ajustarea veniturilor sezoniere și verificarea acestora, inclusiv prin utilizarea unor coeficienți standardizați, pentru a asigura o aplicare uniformă și transparentă a regulamentului. Suplimentar, la pct. 3.1. subpct. VI din Nota de fundamentare a proiectului urmează a fi completat prin efectuarea unei analize complexe a conceptului de evaluare a bonității consumatorului.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Având în vedere specificul individual al veniturilor obținute din activitățile cu venituri neregulate, creditorul urmează să stabilească în politicile sale interne prevederi privind modul de recunoaștere și ajustare a veniturilor consumatorului.</p> <p>Se acceptă</p> <p>În ceea ce privește exemplificarea tipurilor de „factori obiectivi cunoscuți”, în proiectul Regulamentului textul a fost exclus.</p>	
„FinComBank” S.A.	50	1. Cum procedăm în cazul în care debitorul deține contract de muncă pe durată determinată cu mențiunea de posibilitate de prelungire automată? Acordăm creditul pe perioada maximă a contractului de muncă sau conform solicitării debitorului.	Comentariu: Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare.	

			<p>2. În cazul dividendelor cum se iau aceste în calculul RSDV? Rog să clarificați dacă este vreo anumită perioadă sau periodicitate în care acesta trebuie să fie transferate.</p> <p>3. Ce acte și ce venituri vor fi solicitate de la debitorii cu venituri din patentă.</p>	Pentru luarea în calcul a veniturilor ce se pot modifica semnificativ sau neregulate se vor aplica prevederile pct.16-17 ale Regulamentului.
	O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.	51	<p>Se sugerează expunerea în următoarea redacție:</p> <p>1. La evaluarea bonității unui consumator, creditorul va colecta și evalua informațiile despre acesta luând în considerare, cel puțin următoarele:</p> <p>1) veniturile confirmate ale consumatorului, diversitatea, sustenabilitatea, dinamica posibilă a veniturilor în viitor în baza factorilor obiectiv cunoscuți (de ex. termenul contractului individual de muncă, sau altor raportori prin care acesta obține venit, componența familiei);</p> <p>Argumentare: Modificarea este necesară întrucât nu sunt respectate cerințele față de un act normativ, termenii utilizați sunt generali, care pot avea interpretări diferite, iar termenul etc. urmează a fi exclus definitiv din textul unui act normativ, întrucât aceste norme poartă un caracter dispozitiv, ele urmează a fi indicate într-o lista exhaustivă.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Enumerarea surselor/factorilor obiectiv cunoscuți este redundantă, fiecare creditor stabilind în politicile sale interne factorii respectivi.</p>
14. La evaluarea bonității unui consumator, creditorul asigură colectarea și evaluarea informațiilor luând în considerare, cel puțin următoarele: 2) obligațiile consumatorului în temeiul contractelor de credit în curs de executare cumulate cu obligațiile de plată care derivă din contractul de credit solicitat, precum și alte obligații financiare ale acestuia pe baza unui volum suficient de informații obținute inclusiv	Camera de Comerț Americană din Moldova	52	În condițiile în care există tipuri de credite care nu sunt reglementate de prevederile prezentului regulament, rămâne o incertitudine dacă creditele consumatorului menționate în Capitolul I, Pct.4 și/sau credite acordate în baza Legii nr. 293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă”, urmează a fi luate în calcul pentru estimarea serviciului datoriei sau urmează, de asemenea, a fi excluse.	<p>Comentariu: Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. Exceptarea creditelor de la aplicarea RSDV nu exceptează obligația de restituire a acestor credite, respectiv la calcularea creditelor ulterioare se vor lua în calcul și obligațiile de plată aferente creditelor care sunt exceptate de la aplicarea prevederilor Regulamentului.</p>
	O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L	53	În condițiile în care există tipuri de credite care nu sunt reglementate de prevederile prezentului regulament, rămâne o incertitudine dacă consumatorul având unul din creditele menționate în Capitolul I pct.4 și/sau credite acordate în baza <u>Legii nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat "Prima casă"</u> , urmează a	<p>Comentariu: Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. Exceptarea creditelor de la aplicarea RSDV nu exceptează obligația de restituire a acestor credite, respectiv la</p>

de la consumator și, după caz, pe baza consultării bazei de date relevante.			fi luate în calcul pentru estimarea serviciului datoriei sau la fel urmează a fi excluse?	calcularea creditelor ulterioare se vor lua în calcul și obligațiile de plată aferente creditelor care sunt exceptate de la aplicarea prevederilor Regulamentului.
14. La evaluarea bonității unui consumator, creditorul asigură colectarea și evaluarea informațiilor luând în considerare, cel puțin următoarele: 3) istoria de credit a consumatorului, obligațiile de credit restante și alte informații despre îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor financiare curente sau anterioare de către consumator, inclusiv a obligațiilor sub formă de sancțiuni pecuniare (contravenționale, penale etc.);	Camera de Comerț Americană din Moldova	54	Cu referire la: „La evaluarea bonității unui consumator, creditorul asigură colectarea și evaluarea informațiilor luând în considerare, cel puțin următoarele: (...) 3) istoria de credit a consumatorului, obligațiile de credit restante și alte informații despre îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor financiare curente sau anterioare de către consumator, inclusiv a obligațiilor sub formă de sancțiuni pecuniare (contravenționale, penale etc.)” este de menționat faptul că pentru a impune creditorului la evaluarea bonității de a lua în considerare sancțiunile pecuniare – contravenționale, penale, etc, este imperios de a oferi un acces la o asemenea bază de date pentru creditor, care să fie veridică și să conțină informații actuale. Numai în asemenea cazuri se va asigura o implementare corespunzătoare a prevederilor prezentului Regulament. În condițiile în care aceste accese nu sunt asigurate considerăm necesară excluderea acestei cerințe.	Se acceptă parțial. Cerința a fost reformulată, după cum urmează: „3) istoria de credit a consumatorului, obligațiile de credit restante și alte informații cunoscute despre îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor financiare curente sau anterioare de către consumator, inclusiv și a obligațiilor sub forma de sancțiuni pecuniare (contravenționale, penale etc.);” Menționăm că formularea referitoare la obligațiile sub forma sancțiunilor pecuniare a fost introdusă la propunerea UNEJ din 2022.
	O.C.N. “Easy Credit” S.R.L.	55	Se sugerează expunerea în următoarea redacție: 3) istoria de credit a consumatorului, obligațiile de credit restante și alte informații despre îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor financiare curente către consumator; Argumentare: Modificarea este necesară întrucât prevede obligații ce nu sunt conținute în raportul istoriei creditare. Informațiile cu privire la sancțiunile administrative și/sau penale urmează a fi excluse din cerințe, întrucât în primul rând sunt date cu caracter personal speciale, iar prelucrarea acestora de către OCN-ri contravine direct Legii nr. 195/2014 privind protecția datelor cu caracter personal [notă: la examinarea propunerii s-a considerat referința la Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal].	Nu se acceptă În conformitatea cu art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, prelucrarea categoriilor speciale de date cu caracter personal este interzisă, cu excepția cazurilor în care: „subiectul datelor cu caracter personal și-a dat consimțământul”. Astfel, creditorul poate prelucra aceste date având consimțământul dat de către consumator. Legea nr.195/2024, de asemenea, stabilește condiții în care se consideră legală prelucrarea datelor cu caracter personal. În acest sens, condițiile întrunite vor fi: art.6 alin.(1) lit.b) „prelucrarea este necesară pentru

				<p>executarea unui contract la care persoana vizată este parte <u>sau pentru luarea unor măsuri la cererea persoanei vizate înainte de încheierea unui contract</u>, și lit.e) „prelucrarea este necesară pentru <u>îndeplinirea unei sarcini efectuate în interes public sau în exercitarea unei autorități oficiale cu care este investit operatorul</u>”, sarcina reieșind din prevederile actelor normative.</p>
<p>15. Informația specificată la pct.14 urmează să se verifice de către creditor cu datele din sursele oficiale accesibile (birourile istoriilor de credit, istoria de credit internă, extrasele de conturi emise de bănci și prestatori de servicii de plată nebankari, Serviciul Fiscal de Stat și alte surse oficiale în temeiul legislației în vigoare) relevante pentru evaluarea bonității consumatorului sau alte surse relevante care confirmă veniturile/ obligațiile consumatorului.</p>	<p>O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.</p>	<p>56</p>	<p>Se sugerează expunerea în următoarea redacție: 2) Informația specificată la pct. 14 urmează să se verifice de către creditor cu datele din sursele indicate în Capitolul II, punctul 7, alin. 12) din prezentului Regulament; Argumentare: Formularea propusă contravine celor indicate în definiția veniturilor confirmate, unde sunt indicate franc sursele.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Definiția „veniturilor confirmate” prevede că veniturile pot fi confirmate prin documente prezentate de consumator și emise de autorități publice, bănci, entități financiare nebankare, birouri ale istoriilor de credit. Prevederea de la punctul vizat permite creditorului să verifice aceste informații și prin alte surse oficiale sau relevante, chiar dacă datele respective nu au fost furnizate direct de consumator. Această abordare este necesară pentru a asigura o apreciere completă și corectă a bonității și pentru a reduce riscul utilizării unor informații incomplete sau neconforme. Limitarea verificării doar la sursele enumerate în noțiunea „venituri confirmate” ar contraveni acestei logici și ar restrânge nejustificat accesul creditorului la date suplimentare relevante pentru validarea veniturilor și obligațiilor consumatorului. Prin urmare, se menține formularea actuală, care permite utilizarea tuturor surselor oficiale și pertinente.</p>

17. Față de categoriile de venituri care se pot modifica semnificativ (variația sumei ultimilor 3 încasări din aceeași sursă depășește 15% și/sau periodicitatea lor este mai mică decât o dată pe an pe parcursul ultimilor 3 ani) sau a căror sustenabilitate este îndoielnică se aplică coeficienți de ajustare în funcție de gradul de certitudine și de caracterul de permanență al acestor venituri, stabilite și revizuite de creditor în politicile sale interne.	O.C.N. "MSA Credit" S.R.L.	57	În cazul dacă potențialul debitor primește venitul ca COMPENSAȚIA LA ENERGIE SUB FORMA DE PLATA MONETARA în suma de 300 MDL a cărei sustenabilitatea este îndoielnică, nu deține caracter de permanență și poate fi modificată/anulată retroactiv în condițiile economice generale și schimbările legislative ale RM, creditorul în conformitate cu p.17 din Regulament poate să aplice un coeficient de ajustare de 0%, ceea ce de fapt va exclude acest venit din calcul?	Comentariu: Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. Creditorul va aplica prevederile pct.16 – 17 pentru considerarea veniturilor care se pot modifica semnificativ sau care sunt neregulate. Coeficienții de ajustare în funcție de gradul de certitudine și caracterul de permanență a acestor venituri sunt stabilite de creditor în politicile sale interne.
	Camera de Comerț Americană din Moldova	58	Considerăm că această prevedere urmează a fi exclusă deoarece nu este clar în dependență de care criterii, valori sau repere urmează creditorul să stabilească acești indicatori, etc. De asemenea, considerăm că această prevedere nu oferă o protecție corespunzătoare consumatorului.	Nu se acceptă Creditorii își dezvoltă politicile interne de evaluare și gestiune a riscurilor, care conțin instrumentarul necesar pentru acest exercițiu.
18. În cazurile menționate în pct.18 și atunci când consumatorul deține o sursă de venituri neregulate (de ex. din activitate de întreprinzător sau profesională, în baza patentei de întreprinzător sau din lucrări sezoniere, venituri din arendă, chirie, locațiune, drepturi de autor, precum și alte venituri), creditorul urmează să recunoască venitul în scopul calculării RSDV, în cazul în care sunt confirmate cel puțin 3 încasări pe parcursul a 6 luni consecutive în cadrul unei perioade de 12 luni până la depunerea cererii	O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L	59	Rămâne incertă și interpretabilă modalitatea de calcul a venitului mediu lunar în cazul prezentării actelor pentru o perioadă mai mică de 6 luni sau pentru venituri neregulate (se sumează cele 3, 4 sau 5 încasări și se împarte la 6?; dacă consumatorul antrenat oficial în câmpul muncii activează de doar 3 luni care este formula de calcul a venitului mediu lunar?, etc)	Comentariu: Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. La determinarea venitului mediu lunar se aplică formula mediei aritmetice, adică se adună toate veniturile considerate (ajustate cu coeficienți de ajustare) și se împarte la numărul de luni. Dacă perimetrul urmărit este 6 luni, numitorul va fi 6; dacă se consideră venituri pe ultimele 12 luni, numitorul va fi egal cu 12 indiferent de numărul de luni în care a fost înregistrat venitul (doar în lunile 3, 5, 6, 7, 9,12 sau 1-12).
	O.C.N. "MSA Credit" S.R.L.	60	În cazul dacă potențialul debitor primește venitul ca COMPENSAȚIA LA ENERGIE SUB FORMA DE PLATA MONETARA în suma de 300 MDL (sau indemnizația pentru întreținerea copilului, inclusiv care se expiră în perioadele	Comentariu:

<p>pentru credit. În cazul în care consumatorul primește venituri sub formă de dividende, precum și alte venituri care conform contractului sunt obținute anual, creditorul, în scopul calculării RSDV, urmează să recunoască aceste venituri încasate pe parcursul ultimelor 12 luni până la depunerea cererii pentru creditul respectiv, ținând cont de prevederile din pct.17.</p>			<p>ulterioare) a căror sustenabilitatea este îndoielnică, nu deține caracter de permanență/caracter regulat și poate fi modificată/anulată retroactiv în condițiile economice generale și schimbările legislative ale RM, totodată nu sunt confirmate cel puțin 3 încasări pe parcursul a 6 luni consecutive în cadrul unei perioade de 12 luni, creditorul în conformitate cu p.18 și p. 37 din Regulament urmează să nu le recunoască (să le excludă) în scopul calculării RSDV?</p>	<p>Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. Creditorul va aplica prevederile pct.16 – 17 pentru considerarea veniturilor care se pot modifica semnificativ sau care sunt neregulate. Coeficienții de ajustare în funcție de gradul de certitudine și caracterul de permanență a acestor venituri sunt stabilite de creditor în politicile sale interne.</p>
	<p>Camera de Comerț Americană din Moldova</p>	<p>61</p>	<p>Se propune următoarea redacție: <i>„18. În cazurile în care consumatorul deține o sursă de venituri neregulate (de ex. din activitate de întreprinzător sau profesională, în baza patentei de întreprinzător, venituri din arendă, chirie, locațiune, drepturi de autor, precum și alte venituri), creditorul urmează să recunoască venitul în scopul calculării RSDV, în cazul în care sunt confirmate cel puțin 3 încasări pe parcursul a 6 luni consecutive în cadrul unei perioade de 12 luni până la depunerea cererii pentru credit. În cazul veniturilor sezoniere, regularitatea cărora poate fi demonstrată de consumator pe parcursul, cel puțin a ultimelor 2 ani de activitate, se recunosc veniturile primite sub forma încasărilor pe parcursul a 6 luni neconsecutive, în ultimele 24 luni până la depunerea cererii de credit. În cazul în care consumatorul primește venituri sub formă de dividende, precum și alte venituri care conform contractului sunt obținute anual, creditorul, în scopul calculării RSDV, urmează să recunoască aceste venituri încasate pe parcursul ultimelor 12 luni până la depunerea cererii pentru creditul respectiv.”.</i> Argumentare: Dacă venitul clientului este sezonier, și consumatorul poate demonstra logica veniturilor pe parcursul a cel puțin 2 ani de activitate, astfel încât să fie clar că debitorul primește venituri în perioada din luna x până în luna y, să se permită derogarea de la principiul încasărilor pe parcursul a 6 luni consecutive. Limitarea încasărilor la 6 luni consecutive diminuează din evaluarea corectă a bonității debitorului. Or, veniturile realizate în 6 luni consecutive nu mereu se potrivesc caracterului</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Prevederea a fost completată cu norma „În cazul veniturilor din lucrări sezoniere, regularitatea cărora poate fi demonstrată de consumator pe parcursul cel puțin a ultimilor 2 ani de activitate, se recunosc veniturile încasate pe parcursul a 6 luni neconsecutive în decurs de 24 luni până la depunerea cererii de credit.”</p> <p>Propunerea de derogare de la cerința de consecutivitate a încasărilor nu se acceptă, având în vedere că ar conduce la majorarea artificială a veniturilor (luarea în calcul doar a lunilor cu venituri).</p> <p>Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. La determinarea venitului mediu lunar se aplică formula mediei aritmetice, adică se adună toate veniturile considerate (ajustate cu coeficienți de ajustare) și se împarte la numărul de luni. Dacă perimetrul urmărit este 6 luni, numitorul va fi 6; dacă se</p>

			<p>activității debitorului, care poate avea venit sezonier, demonstrabil din istoria încasărilor, într-o perioadă mai scurtă decât 6 luni, sau aceste 6 luni pot fi neconsecutive. Exemplu elocvent este cel al prestatorilor de servicii de Foto/video, când încasările sunt preponderent în perioada de vară, și în perioada sărbătorilor (Revelion, sărbătorilor de Paști, etc.).</p> <p>De asemenea, urmează a fi exemplificată modalitatea de calcul a venitului mediu lunar în cazul prezentării actelor pentru o perioadă mai mică de 6 luni sau pentru venituri neregulate (urmează a fi confirmat dacă se însumează cele 3, 4 sau 5 încasări și se împart la 6). De asemenea, urmează a fi clarificată situația formulei de calcul a venitului mediu lunar în cazul consumatorului antrenat oficial în câmpul muncii de doar 3 luni.</p> <p>Subsecvent, ținem să menționăm că există și alte genuri de activitate, care au fost enunțate spre exemplu și mai sus, care nu pot demonstra „<i>cel puțin 3 încasări</i>” motiv pentru care potențialii consumatori care au venituri din aceste genuri de activitate nu le pot demonstra creditorului în vederea accesării creditelor și prin urmare, aceste categorii sunt excluse de la aceste beneficii.</p>	<p>consideră venituri pe ultimele 12 luni, numitorul va fi egal cu 12 indiferent de numărul de luni în care a fost înregistrat venitul (doar în lunile 3, 5, 6, 7, 9, 12 sau 1-12).</p> <p>În cazurile când nu există venituri care pot fi demonstrate, urmează să se aplice excepția prevăzută de pct. 40.</p>
<p>19. În cazul în care consumatorul solicită majorarea valorii totale a creditului după încheierea contractului de credit inițial, creditorul urmează să efectueze evaluarea repetată a bonității consumatorului. Evaluarea repetată urmează să fie realizată în baza informațiilor actualizate aferente consumatorului și garanțiilor, în cazul existenței acestora, acceptate de creditor pentru asigurarea creditului/împrumutului</p>	<p>Camera de Comerț Americană din Moldova</p>	<p>62</p>	<p>Se propune: introducerea următoarei prevederi: „<i>În cazul în care părțile au convenit aprobarea unei limite de credit din care debitorul ar putea într-un termen de 90 de zile să solicite acordarea creditelor de la creditor în limita sumei pre aprobate, creditorul nu va efectua o evaluare repetată a bonității consumatorului</i>”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Durata de 90 de zile nu este argumentată. Pe parcursul perioadei respective, pot surveni factori ce pot modifica bonitatea clientului și deteriora capacitatea consumatorului de plată (spre exemplu, pierderea locului de muncă, accesarea creditelor noi ș.a.).</p>

20. În cazul în care creditul este acordat sau atașat la cursul unei monede (națională sau străină), iar consumatorul primește venituri într-o altă monedă decât cea a creditului, creditorul trebuie să țină cont de riscul valutar și să aplice limita RSDV de 35%.	O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L	63	Rămâne incert mecanismul prin care un credit poate fi atașat la moneda națională, propunem ajustarea normei actuale: "20. În cazul în care contractul de credit pentru investiții imobiliare este atașat la cursul unei monede străine, iar consumatorul primește venituri în altă monedă decât moneda atașată contractului de credit, creditorul trebuie să țină cont de riscul valutar și să aplice limita RSDV de 40%." În cazul restricționării consumatorilor cu venituri în monede străine (inclusiv persoanele cu venituri în străinătate, sau sectorul IT, persoanele ce primesc remitențe confirmate documentar) sunt discriminați în posibilitatea obținerii facilităților creditare în condiții similare cu persoanele ce obțin venituri în moneda națională; În condițiile în care se intenționează diminuarea riscului valutar pe termen lung, ar fi oportună această restricție doar creditelor pentru investiții imobiliare.	Nu se acceptă Diferența în limita nivelului RSDV este justificată de riscul adițional (valutar) asumat de debitorii ale căror venituri sunt denumite într-o monedă diferită de cea a creditului. Nu au fost aduse argumente cantitative care ar justifica valoarea propusă de 40%.
	Camera de Comerț Americană din Moldova	64	Propunem următoarea redacție a normei: „În cazul în care contractul de credit este atașat la cursul unei valute, iar consumatorul primește venituri în monedă națională, creditorul trebuie să țină cont de riscul valutar și să aplice limita RSDV de 45 la sută.”. Aceasta asigură păstrarea redacției anterioare din pct. 17 al Regulamentul nr. 20/5/2022 privind cerințele de creditare responsabilă aplicate organizațiilor de creditare nebanară, și totodată având în vedere că nivelul general al indicatorului RSDV a fost majorat la 50 %. Redacția nouă propusă nu poate fi acceptată deoarece exclude o mare parte din consumatori din considerent că atât sectorul IT, diaspora, cât și rudele lor din țară încasează venituri de peste hotare în diverse valute, iar creditele accesibile pe piața locală nu sunt capabile să acopere diversitatea de valute. Respectiv, acest RSDV mic aplicabil în legătură cu diversitatea de valute va limita accesul persoanelor la credite fiind discriminați în posibilitatea obținerii facilităților creditare în condiții similare cu persoanele ce obțin venituri în moneda națională.	Nu se acceptă Prevederea propusă presupune o relaxare a mărimii indicatorul RSDV față de situația actuală, nejustificată pentru situația descrisă care pe lângă riscul de credit include și riscul valutar. Nu au fost aduse argumente cantitative care ar justifica valoarea propusă de 45%.
	O.C.N. "MSA Credit" S.R.L.	65	Dacă debitorul primește un credit în MDL, iar veniturile lui sunt din salariu în MDL și remitențe în valută străină (EUR, USD), care punct urmează să fie aplicat în vederea	Comentariu:

			calculării limitei RSDV – punctul 20 din Regulament (maxim 35%) sau punctul 35 din Regulament (maxim 50%)?	Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. Determinarea RSDV în baza veniturilor mixte ar trebui să fie efectuată prin metoda matematică, proporțional.
Capitolul II. Secțiunea 3. Raportul dintre credite și garanții				
21. RCG se aplică numai creditelor pentru investiții imobiliare acordate consumatorilor și nu poate depăși 80%, cu excepția cazurilor specificate la pct.26 Error! Reference source not found. și pct.29.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	66	Excepțiile aplicabile creditelor garantate parțial de către stat sau alte entități nu sunt suficient detaliate, ceea ce poate crea incertitudini și riscuri de aplicare discreționară. Recomandarea: Completarea articolului cu metode de calcul al RCG pentru situațiile în care garanțiile sunt parțiale, pentru a evita interpretările variabile și pentru a asigura un tratament unitar al debitorilor.	Comentariu: La pct.26 din proiect este inclusă metoda de calcul care ține cont de garanțiile statului, care vor fi deduse din valoarea creditului la calculul RCG.
Capitolul II. Secțiunea 4. Raportul dintre serviciul datoriei și venituri				
33. Înainte de a calcula RSDV pentru creditul solicitat de către consumator, creditorul va verifica informația privind veniturile confirmate ale consumatorului și informația privind costul deservirii tuturor creditelor/ împrumuturilor valabile la momentul aprobării creditului în conformitate cu prevederile Secțiunii 2 din Capitolul III.	Ministerul Justiției	67	Textul „din capitolul III” se va exclude, în vederea respectării art. 55 alin. (4) al Legii nr. 100/2017.	Se acceptă
	”Biroul de Credit” S.R.L.	68	După textul ”tuturor creditelor/împrumuturilor” se propune de introdus textul ”, contractate de la bănci, organizații de creditare nebancaară, asociații de economii și împrumut,” Argumentare: Pentru a spori claritatea, venim cu propunerea de a reglementa expres faptul că, pentru determinarea RSDV, creditorii (băncile și organizațiile de creditare nebancaară) trebuie să acceseze, în mod obligatoriu, rapoartele de credit care conțin informațiile raportate la birourile istoriilor de credit de către: bănci, organizațiile de creditare nebancaară și asociațiile de economii și împrumut. Concludem că, în spiritul actului normativ examinat, în serviciul datoriei urmează să fie incluse obligațiile aferente creditelor/împrumuturilor eliberate de creditori calificați, adică entitățile licențiate/autorizate pentru a desfășura o astfel de activitate, printre acestea fiind și asociațiile de economii și împrumut. Informațiile raportate la birouri de alte surse de formare a istoriilor de credit nu sunt utilizate pentru	Nu se acceptă Decizia de finanțare urmează a fi luată în baza tuturor informațiilor disponibile privind îndatorarea debitorului.

			determinarea RSDV și, respectiv, pot fi accesate de creditori doar dacă aceștia le consider necesare sau utile.	
	Camera de Comerț Americană din Moldova	69	<p>Se propune substituirea sintagmei: „ ... și informația privind costul deservirii tuturor creditelor” cu „... și informația privind serviciul datoriei” și completarea aceluiași punct la final cu „...declarate în BIC”.</p> <p>Argumentare: Costul deservirii tuturor creditelor nu are o noțiune în Regulament iar prin prisma art. 3 din Legea nr. 202/2013 sunt presupuse doar costurile aferente creditului ca dobânda și comisioanele fără includerea principalului, pe când noțiunea de serviciul datoriei, clar identifică nu doar costurile de deservire, dar și însăși cota-parte din credit. În partea ce ține de completarea cu <i>declararea în BIC</i>, menționăm faptul că alte surse pentru identificarea/aflarea serviciului datoriei nu sunt. Specificăm faptul că aferent obligației creditorului de a verifica „informația privind costul deservirii tuturor creditelor/împrumuturilor valabile la momentul aprobării creditului” este important de a specifica că dacă pentru aceeași zi se identifică credite cu aceeași sumă în BIC, atunci creditorul poate exclude aceste credite din calculul RSDV odată ce ele se dublează, or această informație în BIC nu conține mai multe date de identificare decât suma acordată.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Sintagma „costul deservirii” a fost substituită cu „serviciul datoriei”.</p> <p>Nu este clară argumentarea privind excluderea din calcul a creditelor de aceeași sumă din aceeași zi din BIC, existând situații când de la mai mulți creditori în aceeași zi pot fi luate credite în aceeași sumă (de ex. maximal posibilă pe care o poate acorda un creditor debitorului cu acest profil de risc), iar deciziile de creditare pot fi luate rapid în baza solicitărilor on-line.</p>
34. Creditorul trebuie să obțină rapoartele de credit aferente consumatorului care a solicitat creditul/împrumutul, emise de toate birourile istoriilor de credit funcționale, inclusiv prin intermediul schimbului de informații între acestea. Rapoartele istoriei de credit trebuie să conțină informațiile prezentate de către sursele de formare a istoriilor de credit stabilite conform prevederilor art.6	O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L	70	<p>Există frecvent perioade în care sistemele informaționale ale birourilor prezintă erori de funcționare (imposibilitatea accesării datelor). Aceste defecțiuni împiedică prelucrarea completă a informațiilor în termeni utili.</p> <p>În contextul actual în care funcționează patru birouri de credit, și în considerarea posibilității creșterii numărului acestora, activitatea creditorilor devine dependentă de funcționalitatea și continuitatea acestor entități externe.</p> <p>Pentru a asigura conformitatea cu prevederile prezentului regulament și pentru a evita orice ambiguitate, este esențială detalierea și clarificarea noțiunii de „birou de istorii de credit funcțional” și „birou de istorii de credit nefuncțional”.</p> <p>În lipsa unor standarde de obținere a informației de la birourile de credit - credite neactualizate, informații lipsă</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Regimul și modul de funcționare a birourilor istoriei de credit nu ține de aria de acoperire a regulamentului.</p>

<p>din Legea nr.122/2008 privind birourile istoriilor de credit necesare în vederea calculării serviciului datoriei. Creditorul nu poartă responsabilitate pentru calitatea informațiilor din rapoartele de credit prezentate de birourile istoriilor de credit.</p>	<p>O.C.N. "FLEX FINANCIAL" S.R.L.</p>	<p>71</p>	<p>privind scadența sau a ratelor lunare – este oportună implementarea în prima fază a acestor prevederi, pentru a calcula corect serviciul datoriei.</p> <p>Se propune spre modificarea punctul 34 conform formulării: Creditorul trebuie să obțină raportul de credit aferent consumatorului care a solicitat creditul/împrumutul, <u>emis de sistemul de evidență doar a unui birou funcțional al istoriilor de credit. Biroul al istoriilor de credit ales de Creditor este obligat să efectueze schimb de informații referitoare la istoriile de credit a consumatorilor (rapoartele de credit) cu alte birouri ale istoriilor de credit.</u> Rapoartele istoriei de credit trebuie să conțină informațiile prezentate de către sursele de formare a istoriilor de credit stabilite conform prevederilor art.6 din Legea nr.122/2008 privind birourile istoriilor de credit necesare în vederea calculării serviciului datoriei. Creditorul nu poartă responsabilitate pentru calitatea informațiilor din rapoartele de credit prezentate de birourile istoriilor de credit.</p> <p>Se argumentează prin: Costul total al creditului pentru Consumatori include toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de Creditor, cu excepția taxelor notariale.</p> <p>Reieșind din costurile serviciului informațional de prezentare a rapoartelor de credit stabilite Creditorilor de birourile istoriilor de credit, timpul redus de examinare a solicitărilor de acordare Consumatorilor a creditelor de consum, costurile totale ale creditele acordate, această modificare ar permite eficientizarea procesului și a timpului de examinare a cererilor, reducerea cheltuielilor Creditorului pe produsul oferit și drept efect - reducerea costului total al creditelor acordate Consumatorilor.</p> <p>De asemenea aceasta ar contribui la urgentarea și implementarea prevederilor <u>Legii Nr. 122 din 29.05.2008 privind birourile istoriilor de credit</u>, în ceea ce ține de asumarea și executarea obligațiile birourile istoriilor de credit stipulate în art. 13 privind schimbul de informații referitoare la istoriile de credit (rapoartele de credit) ale</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Schimbul de informații între birouri este inclus în prevederile regulamentului (pct.33).</p>
--	---------------------------------------	-----------	---	---

			Consumatorilor cu alte birouri ale istoriilor de credit în modul stabilit de lege și actele normative ale autorității publice competente și crearea unui sistem unic și efectiv de control, verificare și raportare, accesibil pentru toți Creditorii.	
	"Biroul de Credit" S.R.L.	72	Se propune: de substituit textul "art.6" cu textul "art.5." Argumentare: Informațiile ce urmează a fi prezentate de sursele de formare a istoriilor sunt enumerate la art. 5 din Legea nr.122/2008 privind birourile istoriilor de credit.	Nu se acceptă În prevedere se face referință la sursele de formare a istoriei de credit, stabilite la art. 6 din legea vizată.
	BIC Infodebit Credit Report SRL	73	A se reformula Pct. în următorul mod: „Creditorul trebuie să obțină pentru toate creditele (inclusiv cele la 0% pe o perioada mai mare de 1 luna) rapoartele de credit aferente consumatorului care a solicitat creditul/împrumutul, emise de toate birourile istoriilor de credit funcționale, inclusiv prin intermediul schimbului de informații între acestea. Rapoartele istoriei de credit trebuie să conțină informațiile prezentate de către sursele de formare a istoriilor de credit stabilite conform prevederilor art.6 din Legea nr.122/2008 privind birourile istoriilor de credit necesare în vederea calculării serviciului datoriei. Creditorul nu poartă responsabilitate pentru calitatea informațiilor din rapoartele de credit prezentate de birourile istoriilor de credit. Istoria de credit având valabilitate 1 zi. Argumentare: Istoria de Credit teoretic nu are o valabilitate legislativă, dar practica biroului spune că majoritatea surselor actualizează zilnic datele (în decursul nopții pentru comodatate) astfel timp de 1 zi istoria de credit poate sa se modifice dramatic, de aceea solicităm ca istoria de credit de la Birourile Istoriilor de Credit în baza căreia s-a acordat creditul și s-a calculat RSDV să fie extrasă în aceeași zi. Fiecare dintre birouri indică în rapoartele sale a istoriei de credit atât pentru utilizatori, cât și pentru subiecții IDNP subiectului, data și ora accesării. Acest fapt va permite să gestionăm cazurile când subiectul depune la mai multe companii solicitări și în scurt timp beneficiază de toate creditele ca ulterior să fie supraîndatorat.	Nu se acceptă Pct.13.2 prevede „13.2. obligațiile consumatorului în temeiul contractelor de credit în curs de executare” ceea ce presupune că informația solicitată s-ar referi la toate creditele. Durata de valabilitate a istoriei de credit nu intră în domeniul de reglementare a prezentului regulament.

	Camera de Comerț Americană din Moldova	74	<p>Pct. 34. prevede că creditorul trebuie să obțină rapoartele de credit aferente consumatorului care a solicitat creditul/împrumutul, emise de toate birourile istoriilor de credit funcționale.</p> <p>Utilizând soluțiile informaționale oferite de Birourile de Credit, informăm că există frecvent perioade în care sistemele informaționale ale birourilor prezintă erori de funcționare (imposibilitatea accesării datelor). Aceste defecțiuni împiedică prelucrarea completă a informațiilor în termen util.</p> <p>În contextul actual, în care funcționează patru birouri de credit și în considerarea posibilității creșterii numărului acestora, activitatea creditorilor devine dependentă de funcționalitatea și continuitatea acestor entități externe.</p> <p>Pentru asigurarea conformității cu prevederile prezentului regulament și pentru a evita orice ambiguitate, este esențială detalierea și clarificarea noțiunii de „birou de istorii de credit funcțional” și „birou de istorii de credit nefuncțional”. Acest lucru va contribui la asigurarea continuității activității creditorilor, indiferent de fluctuațiile operaționale ale birourilor de credit.</p> <p>În lipsa unor standarde de obținere a informației de la birourile de credit, este oportună implementarea în prima fază a prevederilor aferente creditelor neactualizate, a informațiilor lipsă privind scadența sau a ratelor lunare, etc. în scopul calculării corecte a serviciului datoriei.</p> <p>Astfel, se propune următoarea redacție a pct. 34: 34. „Creditorul trebuie să obțină raportul de credit aferent consumatorului care a solicitat creditul/împrumutul, emis de sistemul de evidență doar a unui birou funcțional al istoriilor de credit. Biroul al istoriilor de credit ales de Creditor este obligat să efectueze schimb de informații referitoare la istoriile de credit a consumatorilor (rapoartele de credit) cu alte birouri ale istoriilor de credit. Rapoartele istoriei de credit trebuie să conțină informațiile prezentate de către sursele de formare a istoriilor de credit stabilite conform prevederilor art.6 din Legea nr.122/2008 privind birourile istoriilor de credit necesare în vederea calculării serviciului datoriei. Creditorul nu poartă responsabilitate pentru calitatea</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Regimul și modul de funcționare a birourilor istoriilor de credit nu țin de aria de acoperire a prezentului regulament.</p> <p>Schimbul de informații între birouri este prevăzut de regulament (pct.33).</p>
--	--	----	---	--

			<p><i>informațiilor din rapoartele de credit prezentate de birourile istoriilor de credit.”.</i></p> <p>Argumentare: Această propunere va permite eficientizarea procesului și a timpului de examinare a cererilor, reducerea cheltuielilor creditorului pe produsul oferit și drept efect - reducerea costului total al creditelor acordate.</p> <p>De asemenea, aceasta ar contribui la urgentarea și implementarea prevederilor Legii nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit, în ceea ce ține de asumarea și executarea obligațiilor birourile istoriilor de credit stipulate în art. 13 privind schimbul de informații referitoare la istoriile de credit (rapoartele de credit) cu alte birouri ale istoriilor de credit în modul stabilit de lege și actele normative ale autorității publice competente.</p>	
	Camera de Comerț Americană din Moldova	75	<p>Suplimentar, în ceea ce privește experiența companiilor cu BIC-urile, informăm despre mai multe deficiențe identificate care urmează a fi luate în considerare la definitivarea prezentului Regulament:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Calitatea informației – Liniile de credit sunt adesea etichetate incorect și nu au un termen final clar, ceea ce duce la confuzii și erori (de exemplu în cazul liniilor de credit de tip revolving); 2. În vederea reducerii numărului de erori și pentru a îmbunătăți eficiența procesului, se reiterează necesitatea părților implicate de a raporta prin intermediul API (Application Programming Interface); 3. Urmare interacțiunii sectorului cu BIC-urile se constată necesitatea instituirii unor exigențe mai stricte privind accesul, reglementarea și licențierea companiilor în domeniul BIC pe piață. În caz contrar, vor apărea BIC mici cărora va trebui să li se achite pentru informații necalitative, ceea ce va crește sarcina procesului de prelucrare a cererilor și costul final pentru clienți, etc; 4. În ceea ce privește costul verificărilor istoriei de credit prin intermediul unui birou la alte birouri – considerăm că prețul actual de 45 lei pentru o istorie unică de credit este exagerat. Un cost de 15 lei se consideră a fi mai rezonabil; 5. Considerăm faptul că dacă creditorul nu mai colaborează cu un anumit birou și începe să colaboreze cu altul, primul birou nu poate taxa istoricul de credit furnizat 	<p>Comentariu:</p> <p>Propunerile nu țin de regulamentul în sine, fiind redirecționate spre examinare și luare de măsuri subdiviziunii din cadrul BNM responsabile de reglementarea și supravegherea BIC-urilor.</p>

			<p>de creditor înainte de rezilierea contractului, deoarece acesta nu este actualizat și nu corespunde realității, ceea ce, în general, crește semnificativ costurile pentru verificarea clientului pe piață. De asemenea, considerăm că un astfel de istoric de credit nu ar trebui să fie reflectat în raport după rezilierea și trecerea la un nou birou, deoarece poate induce în eroare creditorul, iar noul birou ar trebui să reflecte întreaga istorie de credit;</p> <p>6. Se propune uniformizarea formei raportului, astfel încât în toate birourile acesta să fie prezentat în mod identic, iar toate câmpurile să aibă aceleași valori;</p> <p>7. De asemenea, propunem ca actualizarea datelor de la creditorii în birou să aibă loc cel puțin o dată la 7 zile, cu indicarea datei actualizării pentru fiecare credit, indiferent de evenimentul trainer-ului pentru raportare. De exemplu: în prezent, dacă un client nu are plăți și nu a intrat în întârziere, nu există un eveniment, iar data actualizării este ultima plată sau eveniment, ceea ce creează posibilitatea erorilor și interpretarea incorectă a istoricului de credit în cazul în care a avut loc o eroare tehnică la raportare sau acest creditor nu mai furnizează istoricul de credit unui anumit birou.</p>	
35. RSDV nu trebuie să depășească 50%, cu excepția cazurilor specificate la pct.41, 42 și 43.	O.C.N. "FLEX FINANCIAL" S.R.L.	76	<p>1. Se propune: Pot face excepție de la aplicarea dispozițiilor art. 35, creditele acordate persoanelor fizice, cu destinație finanțarea studiilor, acoperirea cheltuielilor de natură medicală ori a cheltuielilor legate de deces.</p> <p>Se argumentează prin:</p> <p>În susținerea celor propuse, menționăm despre alin. 1) art. 4 din <u>Regulamentul României nr. 17/2012 privind unele condiții de creditare</u>, în vigoare de la data de 18 decembrie 2012 și publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 855 din 18 decembrie 2012, care se aplică în raporturile juridice între Creditorii și Consumatorii României și contribuie la ușurarea procesului de contractare a creditelor de consum de către Consumatori în cazurile survenite pe neașteptat și apariția unor cheltuieli neprevăzute.</p> <p>2. Se propune: Prin derogare de la prevederile art. 35, Creditorii ar putea acorda consumatorilor credite cu un nivel maxim depășit al RSDV în cazul:</p>	<p>1. Nu se acceptă</p> <p>Destinația creditării nu influențează mărimea deservirii acesteia și capacitatea beneficiarului ei de a o achita.</p> <p>2. Nu se acceptă</p> <p>Aplicabilitatea practicilor altor state trebuie să se desfășoare în condiția evaluării de impact asupra obiectivului urmărit. Propunerea înaintată nu conține argumente aferente potrivirii nivelului pragurilor excepțiilor, precum și impactul lor asupra calității creditelor, nivelului de îndatorare a</p>

		<p>a) creditelor de consum acordate în fiecare trimestru, în limita a maximum 15% din media aritmetică a volumelor trimestriale ale creditelor de consum acordate de Creditor în fiecare din ultimele patru trimestre anterioare;</p> <p>b) creditelor pentru investiții imobiliare acordate în fiecare trimestru, în limita a maximum 15% din media aritmetică a volumelor trimestriale ale creditelor pentru investiții imobiliare acordate de Creditor în fiecare din ultimele patru trimestre anterioare.</p> <p>Derogarea va fi validată de către conducerea Creditorului sau de o altă persoană desemnată la propunerea persoanei responsabile de examinarea solicitărilor de acordare a creditelor consumatorilor.</p> <p>(2) Excepția prevăzută la alin. (1) nu se aplică în cazul creditelor a căror valoarea depășește echivalentul în lei al sumei de 200.000 euro.</p> <p>(3) Creditorii pot utiliza excepția prevăzută la alin. (1) numai în relație cu categoria de debitori pentru care pot face dovada, pe baza datelor din portofoliul propriu de istorii de credit, că nivelul suficient al veniturilor de care aceștia dispun asigură premisele pentru administrarea adecvată a riscului de nerambursare la nivelul portofoliului de credite de consum și respectiv al celui de credite pentru investiții imobiliare, în sensul prezentului alineat, un nivel suficient al veniturilor nu poate fi mai mic decât salariul mediu net pe economie.</p> <p>(4) Creditele acordate în scopul rambursării datoriilor aferente creditelor contractate la același debitor nu se includ în volumele trimestriale ale creditelor acordate de Creditor pentru determinarea limitei de maximum 15% potrivit prevederilor alin. (1).</p> <p>(5) În aplicarea dispozițiilor alin. (1), în limita de 15% se include valoarea totală a creditului acordat cu depășirea nivelului maxim al RSDV prevăzut la art. 35, inclusiv în cazul creditelor acordate în scopul rambursării datoriilor aferente creditelor contractate la același Creditor, vizate de dispozițiile alin. 4).</p> <p>(6) Pentru acordarea creditelor vizate de prevederile prezentului articol, Creditorii stabilesc prin normele proprii de creditare nivelurile maxime admise pentru RSDV, cu</p>	<p>populației și stabilității financiare generale.</p>
--	--	--	--

			<p>luarea în considerare a riscului valutar, a riscului de rată a dobânzii și a riscului de diminuare a veniturilor eligibile disponibile pe perioada de derulare a creditului contractat.</p> <p>Se argumentează prin: Autoritățile naționale cu atribuții în domeniile în care sunt inițiate proiecte ar fi bine să țină cont și de actele aplicate în alte țări cum ar fi <u>Regulamentul României nr. 17/2012 privind unele condiții de creditare</u>, în vigoare de la data de 18 decembrie 2012 și publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 855 din 18 decembrie 2012.</p>	
37. RSDV se calculează conform formulei: [...]	O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.	77	<p>Se sugerează expunerea în următoarea redacție:</p> <p>37. În cazul refinanțării unui credit eliberat anterior, valoarea deservirii acestuia va fi substituită, în calcul, cu valoarea deservirii creditului nou. Nu se permite refinanțarea unui credit, dacă costul total al creditului acordate pentru refinanțare depășește costul creditului refinanțat.</p> <p>Argumentare:</p> <p>Este necesară instituirea protecției consumatorului, astfel încât profesionistul să nu profite de starea de necesitate al acestuia, prin obligarea consumatorului la refinanțarea unui credit, cu un DAE mai mic, prin acordarea unui alt credit cu un DAE mai mare, dar pe un termen mai îndelungat, fapt prin care va participa la supraîndatorarea acestuia.</p> <p>Exemple elocvente sunt o multitudine prin care un client apelează la o bancă pentru a obține un credit de 50 mii lei, însă banca obligă clientul, să refinanțeze creditul la 0 DAE, prin acordarea unui credit de 65 mii lei, cu condiția achitării integrale a creditului existent la 0 DAE, prin refinanțare, cu acordarea unui credit cu un DAE de cca 15-18 % per annum.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Interzicerea refinanțării creditelor în unele condiții contractuale specifice depășește aria de acoperire a regulamentului respectiv și ține de legislația civilă generală. Totodată, în procesul de acordare a creditelor refinanțate, creditorul va verifica bonitatea debitorului și respectarea cerinței RSDV.</p>
37. RSDV se calculează conform formulei: 2) Venitul mediu lunar - venitul mediu lunar al consumatorului obținut de consumator în cel puțin ultimele șase luni disponibile pentru evaluare, calculat după deducerea obligațiilor fiscale specificate în	Camera de Comerț Americană din Moldova	78	<p>Se propune înlocuirea metodei de calcul a venitului net din definiția noțiunii „<i>venitul mediu lunar</i>” cu o formulă bazată pe venitul brut cu deducerea unui procent fix (de exemplu, 15% sau 18%) pentru deducerea fiscală din suma brută.</p> <p>Argumentare: Această modificare este justificată de dificultatea calculării exacte a obligațiilor fiscale individuale și de informațiile care sunt oferite de bazele de date, care, de regulă, furnizează date aferent venitului brut și nu net.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Modul de calculare a obligațiilor fiscale este prevăzut în legislația aferentă domeniului fiscal.</p>
	O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.	79	<p>Se sugerează expunerea în următoarea redacție:</p> <p>2) <i>Venitul mediu lunar</i> - venitul mediu lunar al consumatorului obținut de consumator în cel puțin</p>	<p>Nu se acceptă</p>

<p>legislația în vigoare (net), excepție pentru veniturile din pensie, pentru care se va accepta cel puțin o încasare pentru o lună, dar nu mai mult de 12 luni până la depunerea cererii pentru credit. În calculul venitului mediu lunar se vor include doar veniturile confirmate cu caracter regulat pe care creditorul le recunoaște drept sustenabile, ținând cont de prevederile pct.18; iar sustenabilitatea pe termen lung a venitului va fi, de asemenea, evaluată de creditor.</p>			<p>ultimele șase luni disponibile pentru evaluare, excepție pentru veniturile din pensie, pentru care se va accepta cel puțin o încasare pentru o lună, dar nu mai mult de 12 luni până la depunerea cererii pentru credit. În calculul venitului mediu lunar se vor include doar veniturile confirmate cu caracter regulat pe care creditorul le recunoaște drept sustenabile, ținând cont de prevederile pct.0; iar sustenabilitatea pe termen lung a venitului va fi, de asemenea, evaluată de creditor.</p> <p>Argumentare: Este necesară ajustarea prin excluderea termenului net. Formularea propusă nu stabilește subiectul în responsabilitatea căruia revine obligația de calculare a venitului net, nu stabilește modul de calculare al venitului net (formula) și nici posibile circumstanțe care urmează a fi luate în considerație. Astfel, în formularea propusă, aceasta poate duce la o aplicare neuniformă și/sau o interpretare diferită de către profesioniști. Or, în cazul în care se insistă pe aplicarea venitului net, autorul urmează a stabili franc modul de calcul al acestuia, precum și responsabilii ce urmează a efectua acest calcul, luând în considerație caracterul dispozitiv al actului normativ.</p>	<p>Modul de calculare a obligațiunilor fiscale este prevăzut în legislația aferentă domeniului fiscal.</p>
<p>38. Pentru contractele de credit prin care consumatorului i se acordă dreptul de a trage mijloace fără a depăși limita de credit stabilită, plata medie lunară se calculează prin adăugarea valorii limitei de credit și costului creditului împărțit la numărul de luni stabilit de către bancă în graficul de rambursare a creditului.</p>	<p>O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L</p>	<p>80</p>	<p>Se propune substituirea noțiunii de „bancă” cu „creditor”. La fel este imperativ ca informațiile prezentarea de Birourile de credit să includă clar aceste câmpuri pentru a putea efectua calculele corecte ale serviciului datoriei.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>„FinComBank” S.A.</p>	<p>81</p>	<p>Pentru liniile de credit, calculul RSDV se calculează conform punctului 37 sau conform punctului 38</p>	<p>Comentariu: Regimul propus de redacția nouă a regulamentului nu se deosebește de regimul deja funcțional și aplicat de bănci.</p>
	<p>Camera de Comerț Americană din Moldova</p>	<p>82</p>	<p>Se propune înlocuirea sintagmei „în graficul de rambursare a creditului” cu „în baza contractului de credit” pentru a asigura claritatea normei și a faptului că sursa de bază o reprezintă contractul de credit, și nu graficul, care de fapt este parte componentă a contractului, precum și substituirea noțiunii de „bancă” cu „creditor”. La fel, este imperativ ca informațiile prezentate de BIC-uri să includă clar aceste câmpuri pentru a putea efectua calculele corecte ale serviciului datoriei.</p>	<p>Se acceptă parțial. Cu privire la prima propunere, prevederea actuală este mai exactă decât cea propusă. Cu privire la substituirea noțiunii de „bancă” cu „creditor”, în proiectul</p>

				Regulamentului au fost operate modificări.
39. Pentru creditele solicitate pentru acordare cu rata flotantă a dobânzii (care poate fi modificată în mod regulat sau în conformitate cu termenii și condițiile specificate în contractul de credit pe durata de valabilitate a acestuia), creditorul trebuie să efectueze un test de sensibilitate la rata dobânzii și să se asigure că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. În cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, creditorul trebuie să utilizeze rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 puncte procentuale. Valoarea RSDV obținută ca urmare a testului de sensibilitate al ratei dobânzii la credit nu trebuie să depășească nivelul de 65%, cu excepția cazului specificat la pct.42	Ministerul Justiției	83	Textul „pct. 4242” se va substitui cu textul „pct. 42”. Totodată, norma potrivit căreia „Valoarea RSDV obținută ca urmare a testului de sensibilitate al ratei dobânzii la credit nu trebuie să depășească nivelul de 65%, cu excepția cazului specificat la pct. 42 pentru care se va aplica nivelul de 80%” se va revizui prin prisma pct. 42, care stabilește că RSDV al consumatorului poate fi mai mare cu până la 10 puncte procentuale decât valoarea specificată la pct. 20 și 35, cu specificarea anumitor condiții. Astfel, se va revedea referința la pct. 42, inclusiv se va asigura concordanța între procentajul stabilit.	Se acceptă
	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	84	Trimiterea la pct. 42 în cadrul acestui articol este incorectă și poate genera confuzii în aplicarea prevederilor. Recomandarea: Rectificarea trimiterii pentru a reflecta corect articolul vizat, în conformitate cu cerințele tehnice privind redactarea actelor normative.	Se acceptă
	O.C.N. “FLEX FINANCIAL” S.R.L.	85	Se propune: De a introduce în prevederile Regulamentului privind creditarea responsabilă a consumatorilor o definiție explicită și detaliată a termenului “test de sensibilitate”. Se argumentează prin: Analiza terminologiilor aplicate în domeniul activității de creditare bancară, nebancară, determină necesitatea formulării exprese a unor noțiuni principale în raporturile juridice existente, în baza unui limbaj comun, și constituie un obiectiv important în cadrul procesului de modificare, adaptare și implementare a modificărilor în legislație. Existența unei definiții clare și concrete ar evita tratarea incorectă sau unilaterală a termenului menționat de către Creditori și reprezentării acestora.	Se acceptă

pentru care se va aplica nivelul de 80%.				
41. Prin derogare de la prevederile prezentului Regulament, în cazul imposibilității [...] 1) 50% din cuantumul salariului minim pe țară, stabilit de Guvernul Republicii Moldova.	O.C.N. "Easy Credit" S.R.L.	86	Se sugerează expunerea în următoarea redacție: 1) 50% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie, stabilit de Guvernul Republicii Moldova; Argumentare: Considerăm corectă utilizarea termenului de venit mediu lunar pe economie și nu venitul minim lunar pe economie.	Nu se acceptă Nu au fost aduse argumente cantitative pentru propunere și nu a fost evaluat impactul acesteia.
41. Prin derogare de la prevederile prezentului Regulament, în cazul imposibilității [...] 2) 50% din valoarea medie lunară a costurilor de deservire a creditelor, achitată de consumator cel puțin în 3 luni din ultimele 6 luni până la depunerea cererii pentru credit. Prevederea nu se aplică în cazul în care consumatorul, pe parcursul ultimelor 12 luni până la depunerea cererii pentru credit, a înregistrat cel puțin o plată expirată mai mare de 30 de zile la deservirea oricărui credit.	O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L.	87	Se propune ajustarea acestui indicator până la limita de 90% , în caz contrar pentru consumatorii cu istoria creditară impecabilă, după fiecare achitare a creditului de fapt are loc micșorarea în jumătate a capacității de contractare a noilor facilități de creditare – fapt care este tratat la momentul actual de către consumatori ca o măsură punitivă. Exemplu: consumatorul a deservit un credit cu serviciul datoriei în mărime de 1 000 MDL, iar după achitarea acestuia în termenii contractuali, conform prevederilor actuale, deja nu va putea lua un credit cu serviciul datoriei mai mare de 500 MDL, sau cu 50% mai puțin). În vederea asigurării principiului proporționalității, dar și nediscriminării consumatorilor cu istorii creditare impecabile, considerăm oportună stabilirea indicatorului respectiv la nivel de 90%, astfel încât această diminuare a serviciului datoriei să fie echilibrată, dar în același timp stimulând și un comportament de plată exemplar.	Comentariu: Prevederea a fost exclusă.
	Camera de Comerț Americană din Moldova	88	Se propune: substituirea termenului „ <i>imposibilității demonstrării venitului confirmat</i> ” cu „ <i>în cazul în care debitorul nu poate demonstra venit confirmat ce depășește cuantumul salariului minim pe țară, stabilit de Guvern</i> ”, substituirea la subpct. 1) a termenului „ <i>cuantumul salariului minim</i> ” cu „ <i>cuantumul salariului mediu lunar pe economie</i> ”, substituirea termenului „ <i>6 luni</i> ” cu „ <i>12 luni</i> ”, substituirea „ <i>30 de zile</i> ” cu „ <i>60 de zile</i> ” în pct. 41 subpct. 2). Argumentare: Termenul „ <i>imposibilitatea demonstrării venitului confirmat</i> ” este vag și complicat de interpretat. Odată ce legiuitorul a stabilit un cuantum minim al salariului pe țară, se prezumă, printr-o normă legală, că o	Comentariu: Prevederea a fost exclusă.

			<p>persoană nu poate avea venit mai mic decât cel reglementat de Guvern. Astfel, termenul de „<i>imposibilitate de demonstrare</i>” ar trebuie aliniat cu situația în care debitorul are un venit oficial mai mic decât cel stabilit pe Guvern. Or, într-o altă accepțiune de interpretare asemenea prevedere este inaplicabilă în totalitate.</p> <p>Scopul modificării termenului de la 30 la 60 zile este asigurarea uniformității cu prevederile pct. 14 subpct. 2) al Regulamentului cu privire la clasificarea activelor de către organizațiile de creditare nebancaară aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 60/4 din 16.12.2019.</p> <p>Schimbarea propusă de la „<i>salariul minim</i>” la „<i>cuantumul salariului mediu lunar pe economie</i>” este determinată de recunoașterea faptului că salariul minim în Moldova este foarte scăzut, stabilit în prezent la 5.000 de (MDL) pe lună de la 1 ianuarie 2024. Acest prag scăzut nu reflectă în mod adecvat capacitatea consumatorului de a îndeplini atât obligațiile de rambursare a creditului, cât și cheltuielile de trai de bază. Un prag bazat pe cuantumul salariului mediu lunar pe economie oferă o reflectare mai realistă a venitului minim necesar unui consumator atât pentru a-și plăti datoria, cât și pentru a menține un nivel de trai rezonabil, or anume acest indicator reflectă mai corect și real veniturile populației și este utilizat și la pct. 42 din proiectul Regulamentului.</p>	
	O.C.N. "MSA Credit" S.R.L.	89	<p>Dacă după aplicarea prevederilor p. 17 și p. 18, menționate mai sus, veniturile confirmate ale consumatorului recunoscute de către creditor în calculul RSDV obțin valoarea 0 (zero), atunci creditorul în vederea calculării RSDV urmează să aplice prevederile p. 41 din Regulament și anume 50% din cuantumul salariului minim pe țară?</p>	<p>Comentariu: Modul de aplicare a redacției noi a regulamentului nu se deosebește de modul curent de aplicare. Prevederea de la p.40 (anterior p.41) se referă la cazurile când venitul confirmat nu poate fi demonstrat. Dacă veniturile confirmate au fost total nesustenabile în timp, decizia de creditare a acestui debitor ar putea fi prea riscantă și nu se va încadra în politicile interne ale instituției financiare.</p>

Camera de Comerț Americană din Moldova	90	<p>Se propune ajustarea Regulamentului prin includerea unui subpunct suplimentar cu următorul conținut: <i>„(3) În cazul în care venitul obținut de consumator și reflectat în sursele oficiale accesibile este mai mic decât salariul minim pe țară, baza de calcul a RSDV va reprezenta valoarea salariului minim pe economie”.</i></p> <p>Argumentare: În acest mod, vor fi tratați în condiții egale consumatorii cu venituri mai mici decât salariul minim pe economie și cei fără venituri.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În cazurile când sunt cunoscute veniturile unui beneficiar al finanțării, valoarea respectivă nu poate fi ignorată și să se acorde o finanțare ce ar duce la îndatorarea lui la nivele mai înalte decât acelea prevăzute de regulament.</p>
Camera de Comerț Americană din Moldova	91	<p>Se propune ajustarea valorii medii lunare a costurilor de deservire a creditelor până la limita de 90%. În caz contrar, pentru consumatorii cu istoria creditară impecabilă, după fiecare achitare a creditului are loc, de fapt, micșorarea în jumătate a capacității de contractare a noilor facilități de creditare – fapt care este tratat la momentul actual de către consumatori ca o măsură punitivă.</p> <p>De exemplu: consumatorul a deservit un credit cu serviciul datoriei în mărime de 1 000 MDL, iar după achitarea acestuia în termenii contractuali, conform prevederilor actuale, deja nu va putea lua un credit cu serviciul datoriei mai mare de 500 MDL, sau cu 50% mai puțin). În vederea asigurării principiului proporționalității, dar și nediscriminării consumatorilor cu istorii creditare impecabile, considerăm oportună stabilirea indicatorului respectiv la nivel de 90%, astfel încât această diminuare a serviciului datoriei să fie echilibrată, dar în același timp stimulând și un comportament de plată exemplar.</p> <p>Tot aici, se propune substituirea textului „valoarea medie lunară a costurilor de deservire a creditului” cu „plățile lunare medii”.</p> <p>Odată ce legiuitorul a prevăzut derogarea de la prevederile Regulamentului, se prezumă că se derogă și de la termenii utilizați de respectivul Regulament. Termenul „costurilor de deservire a creditelor” este utilizat în formula calculării „serviciului datoriei”, care se bazează pe existența veniturilor confirmate. Legiuitorul însă, prin derogare, dorește crearea unei formule alternative a „veniturilor confirmate”. În așa fel, termenul „valoarea medie lunară a costurilor de deservire a creditelor” nu reflectă capacitatea reală de plată a consumatorului. Or, consumatorul poate</p>	<p>Comentariu:</p> <p>Prevederea a fost exclusă</p>

			alege un grafic de plată mult mai precaut, decât capacitatea sa reală de plată, iar valoarea plăților achitată poate depăși costurile de deservire a creditului contractat. Capacitatea reală de plată a consumatorului este reflectată în plățile sale achitate în contul creditului respectiv. În așa fel, ar fi logic a utiliza termenul de „plăți” în locul „costurilor de deservire” pentru a evalua corect potențialul de plată al clientului. Or, potențialul de plată al clientului este bazat pe plățile sale efectuate și nu pe valoarea medie a costurilor lunare de deservire.	
	O.C.N. “Easy Credit” S.R.L.	92	<p>Se sugerează expunerea în următoarea redacție:</p> <p>2) 100% din valoarea medie lunară a costurilor de deservire a creditelor, achitată de consumator cel puțin în 3 luni din ultimele 6 luni până la depunerea cererii pentru credit. Prevederea nu se aplică în cazul în care consumatorul, pe parcursul ultimelor 12 luni până la depunerea cererii pentru credit, a înregistrat cel puțin o plată expirată mai mare de 30 de zile la deservirea oricărui credit.</p> <p>Argumentare: Substituirea Valorii deservirii în cazul creditelor refinanțate este permisă, astfel că considerăm corect și uniform aplicarea aceleiași modalități de calcul și în cazul în care venitul consumatorului nu este confirmat.</p>	<p>Comentariu:</p> <p>Prevederea a fost exclusă</p>
42. RSDV al consumatorului poate fi mai mare cu până la 10 puncte procentuale decât valoarea specificată la pct.20 și pct.35, atunci când venitul mediu lunar al consumatorului, descris la pct.37, depășește cel puțin de două ori mărimea salariului mediu lunar pe economie aprobată de Guvern pentru anul în care se ia decizia de creditare.	Ministerul Justiției	93	Textul „pct. 20 și pct. 35” se va substitui cu textul „pct. 20 și 35”. Se va ține cont că, potrivit regulilor tehnicii legislative, într-o enumerare de referințe, denumirea elementului structural nu se repetă.	<p>Se acceptă</p> <p>În proiectul Regulamentului au fost operate modificări.</p>
	Camera de Comerț Americană din Moldova	94	Se propune: menținerea cotei de 15 puncte procentuale a RSDV al consumatorului.	<p>Comentariu:</p> <p>În proiectul Regulamentului au fost operate modificări, inclusiv la limitele stabilite.</p>
43. În cazul și în condițiile specificate la pct.29, RSDV	O.C.N. “Credit Rapid” S.R.L.	95	Se propune: extinderea prevederii de la bunurile imobile, la bunurile mobile - autovehicule.	Nu se acceptă

al consumatorului poate depăși temporar valoarea indicată la pct.35, cu condiția ca creditorul să se asigure că consumatorul va putea onora toate obligațiile asumate.			Argumentare: Acestea fiind bunuri mobile cu regim juridic special sunt supuse înregistrării obligatorii în Registrul de evidență al mijloacelor de transport, ceea ce asigură posibilitatea de identificare și urmărire și are siguranța juridică a tranzacțiilor, într-o măsură similară cu cea a imobilelor.	Prevederea respectivă se aplică locuinței de bază, aceea ce nu poate fi extins pentru autovehicule.
nou	O.C.N "AVENTUS FINANCE" S.R.L	96	<p>Se propune completarea Secțiunii 4. cu un nou punct ce ar permite creditorilor acordarea creditelor cu derogări, oferind flexibilitate în luarea deciziilor bazate pe propriile sisteme de scoring și în același timp facilitând accesul la finanțare pentru consumatori.</p> <p>Pentru a echilibra aceste derogări, propunem în paralel condiționarea aspectelor precum lipsă plăților expirate pe parcursul ultimelor 12 luni, astfel redacția unui nou punct ar fi:</p> <p>[.] Prin derogare de la prevederile pct.35, creditorii pot depăși indicatorul RSDV, pentru creditele acordate consumatorilor pe parcursul unui trimestru în limita a maximum 15% din media aritmetică a valorii totale a creditelor acordate consumatorilor pe parcursul trimestrului precedent, în condițiile în care consumatorul nu a înregistrat plăți expirate pe parcursul ultimelor 12 luni până la depunerea cererii pentru credit;</p> <p>În lumina aspectelor menționate conturăm următoarele elemente esențiale:</p> <p>Delimitarea principiilor de creditare responsabilă între bănci și OCN-uri pentru a asigura un echilibru concurențial;</p> <p>Necesitatea implementării mecanismelor certe și sigure de obținere a informațiilor de la birourile de credit pentru calcularea corectă a indicatorilor, până la sau în paralel cu îmbunătățirea regulamentului în cauză;</p> <p>Propuneri de ajustare a prevederilor regulamentului pentru a facilita incluziunea financiară și a respecta drepturile tuturor consumatorilor fără discriminare;</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Nu au fost aduse argumente cantitative pentru propunere și nu a fost evaluat impactul acesteia.</p>
	Camera de Comerț Americană din Moldova	97	Se propune completarea Secțiunii 4 cu un nou punct ce ar permite creditorilor acordarea creditelor cu derogări, oferind flexibilitate în luarea deciziilor bazate pe propriile sisteme de scor și în același timp, facilitând accesul la finanțare pentru consumatori. (similar art. 20 din	<p>Nu se acceptă</p> <p>Nu au fost aduse argumente cantitative pentru propunere și nu a fost evaluat impactul acesteia.</p>

		<p>Regulamentul BNR nr. 17 din 12 decembrie 2012 privind unele condiții de creditare):</p> <p>„(1) Prin derogare de la prevederile Regulamentului, Creditorii ar putea acorda consumatorilor credite cu un nivel maxim depășit al RSDV în cazul:</p> <p>a) creditelor de consum acordate în fiecare trimestru, în limita a maximum 15% din media aritmetică a volumelor trimestriale ale creditelor de consum acordate de Creditor în fiecare din ultimele patru trimestre anterioare;</p> <p>b) creditelor pentru investiții imobiliare acordate în fiecare trimestru, în limita a maximum 15% din media aritmetică a volumelor trimestriale ale creditelor pentru investiții imobiliare acordate de Creditor în fiecare din ultimele patru trimestre anterioare.</p> <p>Derogarea va fi validată de către conducerea Creditorului sau de o altă persoană desemnată la propunerea persoanei responsabile de examinarea solicitărilor de acordare a creditelor consumatorilor.</p> <p>(2) Excepția prevăzută la alin. (1) nu se aplică în cazul creditelor a căror valoarea depășește echivalentul în lei al sumei de 200.000 euro.</p> <p>(3) Creditorii pot utiliza excepția prevăzută la alin. (1) numai în relație cu categoria de debitori pentru care pot face dovada, pe baza datelor din portofoliul propriu de istorii de credit, că nivelul suficient al veniturilor de care aceștia dispun asigură premisele pentru administrarea adecvată a riscului de nerambursare la nivelul portofoliului de credite de consum și respectiv al celui de credite pentru investiții imobiliare, în sensul prezentului alineat, un nivel suficient al veniturilor nu poate fi mai mic decât salariul mediu net pe economie.</p> <p>(4) Creditele acordate în scopul rambursării datoriilor aferente creditelor contractate la același creditor nu se includ în volumele trimestriale ale creditelor acordate de Creditor pentru determinarea limitei de maximum 15% potrivit prevederilor alin. (1).</p> <p>(5) În aplicarea dispozițiilor alin. (1), în limita de 15% se include valoarea totală a creditului acordat cu depășirea nivelului maxim al RSDV prevăzut de Regulament, inclusiv în cazul creditelor acordate în scopul rambursării datoriilor</p>	
--	--	---	--

		<p><i>aferente creditelor contractate la același Creditor, vizate de dispozițiile alin. 4).</i></p> <p><i>(6) Pentru acordarea creditelor vizate de prevederile prezentului articol, Creditorii stabilesc prin normele proprii de creditare nivelurile maxime admise pentru RSDV, cu luarea în considerare a riscului valutar, a riscului de rată a dobânzii și a riscului de diminuare a veniturilor eligibile disponibile pe perioada de derulare a creditului contractat.</i></p> <p>Argumentare: Aplicarea prevederilor art. 4 și art. 20 din Regulamentul BNR nr. 17 din 12 decembrie 2012 privind unele condiții de creditare, citat și mai sus, va demonstra consecințe pozitive, implicații juridice, economice, sociale asupra situației financiare a consumatorilor și temeinicia implementării unor astfel de prevederi legale în Republica Moldova în contextul transpunerii/ aplicării actelor legislative europene în legislația națională.</p> <p>Pentru o mare parte din creditorii din Republica Moldova, creditarea consumatorilor este unicul gen de activitate, ceea ce reprezintă și unica sursă de venit al acestora, rata datoriilor restante din portofoliul total de credite este suficientă și evident de mare, specificul produsului financiar (<i>cerințe minime pentru consumatori, lipsa garanțiilor sub formă de gajuri / fidejutori, termenul scurt al creditelor</i>), și nerambursarea în termen a creditelor de către debitori, lipsa mijloacelor de constrângere a debitorilor de rea-credință, rău-platnici, presupune scoaterea din circulația creditorilor a mijloacelor bănești, care servesc ca un instrument în obținerea venitului. Din cauza lipsei mijloacelor bănești nu se produce venitul, fiind dificilă desfășurarea unei activități legale, transparente, corecte și durabile în domeniul creditării.</p> <p>Mai mult ca atât, prin cauzarea prejudiciului creditorilor se prejudiciază și Statul, fiindcă venitul ratat nu poate fi impozitat.</p> <p>Așadar, ținând cont de specificul produselor financiare aplicate de mai mulți creditori, aceștia ar putea decide și aplica, la intima convingere și în baza asumării unei răspunderi corespunzătoare, un astfel de instrument în cadrul procesului de analiză și evaluare a bonității debitorilor. Acest proces intern, eficient și transparent,</p>	
--	--	---	--

			<p>bazat pe datele din portofoliul propriu de istorii de credit a debitorilor, ar contribui la o dezvoltare viabilă în domeniul creditării și la perfecționarea proceselor de creditare responsabilă aplicate de creditorii.</p> <p>Pentru a echilibra aceste derogări, poate fi examinată, în paralel, condiționarea aspectelor precum lipsa plăților expirate pe parcursul ultimelor 12 luni: „[...] creditorii pot depăși indicatorul RSDV, pentru creditele acordate consumatorilor pe parcursul unui trimestru în limita a maximum 15% din media aritmetică a valorii totale a creditelor acordate consumatorilor pe parcursul trimestrului precedent, în condițiile în care consumatorul nu a înregistrat plăți expirate pe parcursul ultimelor 12 luni până la depunerea cererii pentru credit”.</p>	
Capitolul III. Secțiunea 5. Scadența maximă a creditului				
44. Scadența maximă a unui credit pentru investiții imobiliare nu poate depăși 30 de ani, cu excepția cazului specificat la pct.47.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	98	<p>Limitarea scadenței la 5 ani pentru creditele de consum și la 30 de ani pentru creditele imobiliare poate genera dificultăți în cazul refinanțărilor, restricționând accesul consumatorilor la soluții financiare mai avantajoase.</p> <p>Recomandarea: Includerea unor prevederi care să permită extinderea scadenței în cazul refinanțărilor, cu respectarea condițiilor stricte de evaluare a bonității consumatorilor.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Extinderea nelimitată a scadenței creditului refinanțat poate conduce la ascunderea incapacității de plată a debitorului, rezultând în acumularea riscurilor în bilanțurilor creditorilor.</p>
46. Scadența maximă a unui contract de leasing financiar nu poate depăși 7 ani.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	99	<p>Se stabilește o scadență maximă de 7 ani pentru leasingul financiar, dar această limitare nu este justificată în Nota de fundamentare. Lipsa justificării încalcă principiile transparenței și ale previzibilității reglementărilor.</p> <p>Recomandarea: Completarea Notei de fundamentare cu explicații clare privind motivele economice și juridice care au condus la stabilirea acestei scadențe maxime.</p>	<p>Se acceptă</p>
	O.C.N. “Credit Rapid” S.R.L.	100	<p>Se propune: Ținând cont de faptul că și leasingul financiar pentru un autoturism, ca și, de exemplu, un credit pentru un automobil, sunt destinate unei persoane fizice = consumator, nu înțelegem de ce pentru leasing-ul financiar, se permite contractarea pe o scadență de până la 7 ani, moment în care coeficientul RSDV obține un avantaj din considerentul termenului, comparativ cu un credit pentru procurarea unui automobil, care este limitat la o scadență de până la 5 ani.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Natura juridică a creditului negarantat și a leasingului sunt diferite.</p>

			Argumentare: Pentru o persoană fizică, leasing financiar = credit pentru auto, ambele fiind instrumente ce sunt utilizate pentru a finanța achiziția unui autovehicul, astfel încât diferențierea lor de reglementare este nejustificată, însă pentru actorii din piață această limitare constituie o constrângere nefondată. Eliminarea diferenței ar elimina confuzia consumatorilor cu privire la avantajele și dezavantajele fiecărei opțiuni, facilitând accesul la finanțare auto.	
Capitolul IV. CERINȚĂ DE RAPORTARE				
nou	"Biroul de Credit" S.R.L.	101	<p>Capitolul IV, CERINȚĂ DE RAPORTARE, se propune a fi completat cu pct. 51, cu următorul conținut: „Băncile și organizațiile de creditare nebancaară vor transmite birourilor istoriilor de credit, cu care au încheiat contracte de prestare a serviciilor informaționale, informații privind valoarea serviciului datoriei, calculată pentru fiecare credit separat, exprimată în valuta contractului, și vor asigura actualizarea lunară a acestor informații.”. Pct. 51 se renumerează corespunzător, în pct. 52.</p> <p>Argumentare: Deși prevederile art. 5 din Legea nr. 122/2008 nu califică expres „serviciul datoriei” ca parte a istoriei de credit și, respectiv, nu obligă sursele de formare a istoriilor de credit să raporteze acest indicator către birourile istoriilor de credit, considerăm totuși că, pentru atingerea obiectivului final – accesul creditorilor la informații relevante și necesare determinării RSDV – creditorii calificați ar trebui să raporteze această valoare către birourile istoriilor de credit cu care colaborează. O astfel de raportare obligatorie, pe lângă acordarea posibilității de automatizare a proceselor de determinare a RSDV, ar asigura și o corectitudine a calculării valorii serviciului datoriei. Acest lucru este justificat de faptul că valoarea corectă a serviciului datoriei poate fi determinată doar de către creditorul care a eliberat creditul respectiv.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Informațiile prezentate către BIC sunt reglementate în alte acte normative.</p>
Capitolul V. DISPOZIȚII FINALE				
Capitolul V.	Camera de Comerț Americană din Moldova	102	Se propune completarea Capitolului V. Dispoziții finale cu pct. 52. în următoarea redacție:	Nu se acceptă

		<p>„52. Dacă depășirea RSDV indicat în pct. 35, 41, 42, are loc nepremeditat, inclusiv din motivul unei erori de sistem, creditorul este obligat să asigure debitorul că contractul de credit nu va fi anulat. Creditorul este exceptat de a fi sancționat conform prevederilor art. 24 din Legea 1/2018 pentru asemenea depășire de RSDV, cu condiția că a demonstrat că a remediat eroare în termen rezonabil de la identificare”.</p> <p>Argumentare: Raționamentul respectivei completări rezidă în art. 18 pct. (7) din Directiva (UE) 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 privind contractele de credit de consum și de abrogare a Directivei 2008/48/CE: „Statele membre se asigură că, în cazul în care un creditor încheie un contract de credit cu un consumator, creditorul nu anulează sau modifică ulterior contractul de credit în detrimentul consumatorului pe motiv că evaluarea bonității a fost efectuată incorect”. În așa fel, în cazul unei erori de sistem, creditorul care formal a încălcat nepremeditat lege, nu poate interveni cu modificarea contractului de credit, sau anularea acestuia, împovărând și mai tare debitorul. Totodată, ar fi rațional și corect, având în vedere că erorile de sistem pot fi generate în orice sistem de calcul, fără intervenția omului, de a nu penaliza creditorul în aceeași măsură în care ar săvârși o încălcare asumată, în scopul obținerii de profit majorat. Considerăm că este important să fie luată în considerație lipsa intenției creditorului de a încălca legea, iar remedierea oportună a erorii, să permită exceptarea de la sancționarea creditorului.</p>	<p>Propunerea ține de relațiile contractuale care urmează a fi reglementate de legislația civilă și nu pot fi stabilite în acest regulament.</p>
--	--	---	--